Թ. ՏԱՐԻ 2417 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 8 ՄԵՀԵԿԱՆ 4384 14 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1892 27 ՐԷՃԼԻՊ 1309 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ.ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳՐԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան ժրանգ	56
» » Վեցամեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օտ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ	Դրուշ 50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 14/26 ՓԵՏՐ. 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ազգային կացութիւն

ՕՐՈՒԱՆ ԱՂԷՏԸ

Շատ մը հայ ընտանիքներու համար այս Բարեկենդան զուարթ եօթնեակ մը չպիտի լինի։ Ենի Գարուի հրդեհն իր երկու հարիւր յիսուն հայ ընտանիքներ այսպիսի օր մը մոխրի վրայ նստեցուց։ Թէեւ այրած հայ տուներն 150—160 է աւելի չլինին, բայց կային կարգ մը տուներ ուր մէկէ աւելի ընտանիքներ կը բնակէին, և Կ. Պոլսոյ հայ գաղթականութեան այս հին բնակավայրին մէջ, թէեւ շատ մը տուներ ինորոյ չինուած լինին, կարգ մը աւանդութիւնք անփոփոխ մնացած էին, և նահապետական ոճով ապրող ընտանիքներ պակաս չէին։ Ուստի, անխուսափելի է որ բընակարանին և գոյից մեծագոյն մասը քանի մը ժամու միջոցին կորուսանող հայ ընտանեաց թիւն հրկիզեալ տուներու թիւէն աւելի դայ։ Թաղն որ այսպէս ոչնչացաւ՝ հայաբնակ թաղի տիպարն էր։ Եկեղեցի մը, քովիկն արական և իգական վարժարաններ, և շուրջանակի Հայոց տուներ, կարգ մը, ուրիշ կարգ մ'ալ, եւս քան զեւս խըտացեալ կարգերով, կարծես ըստ կարի իրարու մօտիկ լինելու մասնամբ կարգադրուած։ Իր ինքնուրոյն կանքով կ'ապրէր այս հայաբնակ թաղ, կը պարծէր իր անցեալով, երբ նշանաւոր հայ ընտանիքներ հոն կը բնակէին, և եկեղեցւոյն ու վարժարանին վայրը կ'աւելցնէին, և իրենց շրջանակէն դուրս ալ իրենց բարեպաշտական եւ կրթասիրական հոգածութիւն զգալի կ'ընէին։ Երկու բաղմահայ թաղերու՝ Գումգափուի եւ Սամաթիոյ մէջ տեղ՝ բայց անոնցմէ անջատ լինելն իւր մէջ կ'ապրէր, և յորմէ հետէ երկաթուղին Գումգափուի և Ենի գափուի մէջտեղէն կ'անցնէր, այս առանձին դիրք աւելի աչքի կը զարնէր Ենի գափուի վրայ։ Իրաւ է որ վերջին ժամանակներս թաղին առաջուան փայլը չէր մնացած. զի եթէ կան թաղեր և գիւղեր որք կ'ընդարձակին կը զարգանան, կան որք կը տուժեն անոնց համար, և Ենի գաբուն ալ՝ Խաղիւղի Նման՝ վերջոյ կարդէն էր։ Բայց վերջապէս, միջին կարգի Խնաք արհեստաւոր և խանութպան ազգայնոց համեստ բնակավայր մը կը մնար Ենի գափու, և սոյն կարգի ամեն ընտանեաց Նման, եւրոպեան մշման խիստ ժամանակներուս մէջ, ամեն տուն «երկու ծայրերը մէկ բերելու» հոգով կը տանջուէր աւելի կամ նուազ։ Աղէտքը կատարեալ եղաւ երեկ առաւօտ։ Թաղին կեդրոնն ամբողջովին հրոյ ճարակ եղաւ, հրաշքով մը զերծ մնալով եկեղեցին և դիմացը գտնուող թաղային վարժարանը, բայց Հայկանուշեան աղջկանց վարժարանն այրեցաւ։ Թաղին ծայրերը միայն ազատեցան, որուն համար ընորհապարտ պէտք է մնանք գանուութեանց։ Զի միշտ նախընտրելի է ուշ քան ոչ երբէք։ Տէրքոսի ջուրն այլ և այլ նկատմամբք բարիք մ'եղած է մայրաքաղաքիս համար, և թէպէտ ցաւալի է որ այս հրդեհ պատահած ժամանակ Տէրքոսի ջուրց բանալին շուտով չգտնուեցաւ, կամ բանալ ուզուած ժամանակ կոտրեցաւ, և ջրոյ այն յորդառատ յորձանքն սկսաւ երբ արդէն հրդեհն յառաջդիմաթեր բաւական, բայց անուրանալի է որ Ենի Գափուի մէջ հրդեհին աւելի մեծ չարիք չգործելը պարտական ենք Տէրքոսի ջրոյն և Ծովի ջրոյն, զորս հզօրապէս ի կիր արկին նոր հրշէջ գործիք։ Բոլորաձեւ վայր մը ամեն կողմէ այրող խորտակուող տուներու դեհենական բոցէն շրջապատեալ ընտանեաց խուճապն ու արհաւիրքն յիրաւի աղէկեղ տեսարան մ'էին, և այն մէկ-երկու զոհերու վրայ զորս արդէն տարաւ հրդեհը՝ պէտք լինի գուցէ շատ մը հիւանդներ աւելցնելու, այն ցուրտ, խոնաւ և անձրեւալից օդին ներքեւ թրջած սառած ընտանեաց մէջ։

Որովհետեւ հրդեհը մնանաւորապէս աղքատիկ միջավայրէ մը սկսած էր, յայտնի է թէ կարգ մը խղճալի ընտանիքներ բան մը չեն կրցած ազատել, և ազգականաց ու բարեկամաց օգնութեան կարօտ կը գտնուին։ Բայց աղքատին ազգականք և բարեկամք եւս աղքատ են յաճախ, և աւելի ճշմարիտ կը լինէր ըսել թէ երեկի աղէտին զոհերէն քանի մը տամնեակ ընտանիքներ բացարձակապէս հանրային օգնութեան կարօտ կը գտնուին այսօր։ Ի՜նչ բարեկենդան այսպիսեայ համար։ Իրենց և իրենց զաւակաց անուան տօնախմբութիւնն ի՜նչպէս ասնեցին ասոնք երեկ Սրբոց Վարդանանց տօնախմբութեան օրն։ Այս կրկնապէս ախուր պատահականութեան մէջ, անկարելի է չհամակրիլ Ենի Գափուի թաղին, և երախտագիտութեամբ չարձանագրել ինչ որ Օգոստափառ Վեհապետն իւր անսպառ հայրական գթով անօրինած է խղճալի արկածելոց տառապանքը մեղմացնելու համար, և ապրակոյս չկայ թէ Ամեն։ Ս։ Պատրիարք Հայրն և Ազգ։ Վարչութիւնն ևս կարելուն ի գործ դնելու չեն դեղեիր։ Երբ 200—250 հայ ընտանիքներ այսօր մոխրի վրայ նստած են, սիրտ պէտք է որ մարդ ուրախ Բարեկենդան մը անցունել խորհի, գէթ իւր աւելորդէն բաժին մը չհանած այնպիսի ընտանիքներու որք գուցէ ուտելիք հայ անգամ չունին այսօր, և անչուշտ ո՛չ նուազ կարեւոր ուրիշ շատ մը պէտքերէ բոլորովին զուրկ մնացած են։

Համեմատապէս մխիթարական էր տեսնել երէկ որ այն հայ ընտանիքներ որք՝ գործերնին կոկիկ բռնած՝ կարողացած էին իրենց տունն և կահ-կարասիքն ապահովագրել, ընդհանուր սարսափին ու մտատանջութեան չէին մասնակցեր այնքան, և գրէթէ տեղափոխութիւն մ'ընելու երեւոյթն ունէին։ Գիտենք որ կան ընտանիքներ այնքան խեղճ որ փայտաշէն տան մը բնականապէս ծանր ապահովագրինը վճարելու կարողութիւն կամ ապահովութիւն չունենալով, այսօր ամեն բան կորուսած են։ Եթէ այսպիսեայ թշուառութեան արգահատիլ պէտք է, ընդհակառակն կարելի է օրինակելի համարիսացնել այն ընտանեայ ընթացքն որք խնայասէր կենցաղավարութեամբ ի վիճակի գրտնուած են ապահովագրին մը ճարելու, և այսօր ազատ չունչ կրնան առնուլ։ Մեծ քաղաքները մեծ վտանգներ ունին, բայց քաղաքակրթութեան բարեաց մէկ մասն ալ ամեն տեսակ վտանգաց դէմ զգուշութեան և ապահովութեան միջոցներ ընծայելուն մէջ կը կայանայ, և կ'արժէ որ հայ ընտանիքներն աւելի եւս վարժուին հեռատեսութեան, խնայասիրութեան և ապահովագրութեան, որ ուրիշ բան չէ բայց եթէ խնայասիրութեան մէկ ուրիշ ձեւը։

Տեղական հարցեր

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Լէոնոդոր Ֆ—ենի կ'ըսէ իւր վերջին թուով (20 փետր.)

«Դրամ միշտ առատ է գրէթէ ամեն հրապարակայ վրայ՝ կարճ պայմանաժամերով և ապահով գործառնութեանց համար։ Բայց եթէ դրամին վարձքն աժան է, պատճառն ո՛չ այնքան առատութիւն է որքան հասարակութեան անվստահութիւնն ամեն երկարատեւ գործողութեանց և երկարայեալ ձեռնարկութեանց դէմ։ Օտար թղթոց և դրամատանց տագնապը, զոր տարիէ մ'ի վեր կը ծանուցանենք, աւելնալու վրայ է, և հաշուեյարդարութիւնն ու վերակազմութիւնը ժամանակ կը խնդրեն։

«Պետական մի քանի տեսակ թղթոց և այլ արժէքներու վրայ, կարելի է որ նուազագոյն գները դեռ տեղի չեն ունեցած։ Հաւանական է որ անոնց գներն աւելի ևս իյնան։ Փորթուկալի, Պրազիլիոյ, Յունաստանի և Սպանիոյ վիճակը ծանրանալու վրայ է, և անոնք որ եօթնուութ ամիս յառաջ յոռետես կը նկատէին զմեզ, այսօր իրաւունք կուտան։ Միւս կողմէ, կարելի է որ ինչ ինչ թղթոց վրայ գնոյ անկումը բաւական դանուի, և աւելի չիյնան։

«Պ. ոը Ֆրէսինէի դահլիճն տապալումը դրէթէ բնաւ ազդեցութիւն չբրաւ Սակարանին վրայ (վայրկենական թեթեւ անկումէ մը զատ,) թէեւ՝ մանաւանդ ելեւմտոյ տեսակէտով՝ արմատական կամ անտորձ նախապարութիւն մը կրնայ վտանգաւոր լինել։»

* * *

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ցայտնի է թէ գերման արժեթղթաց Հանրային Պարտուց Վարչութեան դէմ դատ բացած էին երբ այս Վարչութիւն իւր անցեալ շաբաթ աւուր որոշմամբ խնդիրը կարգադրեց ի գոհութիւն գերման և այլ արժեթղթաց։ Վարչութիւնն յայտարարած էր թէ այս խնդրոյ վրայ որոշում չպիտի տայ մինչեւ որ դատարանին մատուցեալ գանգատն ետ չառնուի։ Իսկ գերման արժեթղթաց որք դատն սկսած էին, ետ կենալու համար իրենց ծախքը կը պահանջէին։ Այս ծախքն ալ ոչինչ բան չէր։ առ մէն մի փաստաբան հազար օսմ. ոսկի խոստացուած էր։ Տքթ։ Միլլեր որ Կ. Պոլսոյ փաստաբանն էր գերման արժեթղթաց, իւր մասէն հրաժարեր է, և. Հէրբլոի խօսքին նայելով, և հետեւելով անոր օրինակին, գերման փաստաբանք եւս ետ կեցեր են տեղի չտնեցած գատի մը վարձքէն, և շնորհիւ փաստաբանական մարմնոյն այս անշահախնդրութեան, վէճը կարգադրուեր է առանց բարձ մը ծախք պատճառելու օսմ. արժեթղթաց և Հանրային Պարտուց Վարչութեան։

* * *

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ գոր ծող դրամատուներէն միայն Բրէսի ժէնէրալ Օթոման առ մէն մի բաժին 15 դրշ բարձեց 1891 ի տարեշրջանին ի հաշիւ, և կը դուշակուի թէ 1891 ի շահաբաժինք 1890 ի շահաբաժիններէն նուազ պիտի լինին։ 1890 ին։ Բրէսի ժէնէրալ 66 դրուշ տուաւ առ մէն մի բաժին, Պանք տը Բոնդանդինոբլ 49 ½ դրուշ, Սոսիէդէ ժէնէրալ 46 ½, և Սոսիէդէ տը Շանժ է տը Վալէօռ 38 ½ դրուշ։ 1891 տարւոյ համար Սոսիէդէ ժէնէրալ և Պանք տը Բոնդանդինոբլ շահաբաժին բնաւ չպիտի կրնան տալ։ Աւասիկ վիճակ մը որ ուրախալի չէ, և այս դրամատանց շահերուն նուազման հետ, գուցէ Կ. Պոլսոյ առեւտրական և սեղանաւորական վիճակին անձկութիւնն ալ ցոյց կուտայ։

* * *

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՔ

Փարիզէ փետր։ 21 թուով գրուած նամակ մը, սեղանաւորական կացութեան վրայ ընդհանուր տեսութիւն մ'ընելով, կ'ըսէ։

«Բանի շաբաթներէ հետէ ծանուցեալ անգործ վիճակը կը յարատեւէ, և չի գիտցուիր թէ ինչպէս պիտի վերջանայ։ Դրամ չի պակսիր մեր երկրին մէջ, բայց վստահութեան կատարեալ բացակայութիւն կայ։ Ֆրանսայի հասարակութիւնն ևս քան զեւս անվստահ կը դառնայ իւր դրամի գործածութեան մասին։ Կրնայ ըսուիլ որ թէեւ դրամագլուխք չեն երեւիր, բայց առատ են միշտ։ Բայց անվստահութիւնը տարտղնիկ է, եւ քանի որ դրամագլուխները չեն երեւիր հրապարակի վրայ, ուրեմն անպատեհութիւն մը կայ որ չի յայտնուիր։ Այս կացութեան պատճառը սա է թէ մեր արժանագիր ոգով քանի մը տարիներէ հետէ օտար թուղթեր շատ գնեցինք։ Այժմ, կարգ մը Պետութեանց գանձային անձուկ վիճակն իրաւամբ հոգ կը պատճառէ մեզ, և ինչպէս յառաջագոյն անխորհուրդ կերպով վստահութիւն ցուցեր էինք, այսօր ալ նոյնքան անխորհուրդ կերպով կասկած կը յայտնենք ամեն օտար թղթոց դէմ անխտիր, և նոյն անվստահութիւնը կ'արտայայտենք մեր դրամական հաստատութեանց դէմ ալ, որովհետեւ անոնք եղան առաջնորդ մեր դրամոց մեր երկրէն դուրս փոխադրման ու կորստեան։ Այս վերջին կէտի վրայ. մեր կասկածը կրնան չտիրադնց լինել, բայց անհիմն չեն։ Մեր դրամատունք այն աններելի սխալը գործեցին որ ուրիշ ամեն գործ թողլով օտար փոխառութեանց թուղթեր ի հրապարակ հաներու զբաղեցան, գիւրին շահ դտնելով անոնց մէջ, ուրիշ հոգ չունենալով բայց թէ անմիջական շահեր արձանագրել իրենց տուեալաց մէջ։ բայց բնաւ փոյթ չբրին թէ հասարակութեան դրամն ի՞նչ տեսակ գործերու կ'առաջնորդէին, այնպես որ գործողութեան հետեւեալ օրը թող կուտային որ իրենց հանած թուղթեր կարին իյնան հրապարակի վրայ, որով սառորդրուողները, մեր դրամատանց դիմելով օրն օրին թուղթ դնելու փոխարէն ո՛չ միայն առաւելութիւն մը չտեսան այլ և ինքնով եղան, բաղդատմամբ անոնց որք սառորդրութեան փակման սպասեցին և յետոյ հրապարակէն գնեցին նոյն թուղթն։ Այսպէս եղաւ, վերջին անգամ, ռուսական փոխառութեան վրայ, որ յաւարտ սառորդրութեան ինկաւ, և չսառորդրուելով եռաբէն Սակարանէն գնողներն աւելի շահաւոր եղան։ Այս տեսակ գործողութեանց միջնորդ եղած ֆրանսական դրամատունք ո՛րքան ալ մեծահամբաւ, բնական է հասարակութեան քով առաջուան չափ շնորհ չգտնեն և իրենց բաժնեթղթերք կորցրին, ինչպէս կ'ըլլայ ժամանակ մ'ի վեր։ Ծ. Խ. Աբէ-Եէլի։)

* * *

ՄԱՔՍՍԱՅԻՆ ՆՈՐ ԿԱՅՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ՆՈՐ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մենչեւ երէկ իրիկուն հասած հեռագրեր չէին ծանուցաներ ֆրանսական նոր նախարարութեան կազմութիւնը։ Կը թուի թէ Պ. Ռուվիէ ևս չպիտի յաջողի նոր նախարարութիւն մը կազմել։ Խնդիր է թէ Պ. Բասնոյ զՊ. Մէլլին պիտի կոչէ նախարարութեան։ Պ. Մէլլին Ֆրանսայի հասարակութեան մէջ գործաւորաց մէկ մասին անգործ վիճակն և գործոց անյաջող ընթացքն ընդհանուրին եռանմար նոյն մարդն է ինչ որ Մաք Քիմ-ալին է Մէյցեալ Նահանգաց համար։ Մաքսապաշտ քաղաքականութեան մարմնաւորումն է։ Այնքան պահանջեց և հանրային կարծիքն յուզեց որ մաքսապաշտ գաղափարներով պաշտօնական Ֆրանսա ոտգրեցաւ, և շատեր կան որք կ'ըսեն թէ Ֆրանսա իւր նորահաստատ մաքսապաշտ գրութեան աւելի անկեղծ փոփ մը չի կրնար ընել բայց եթէ նոյն գրութեան մեծագոյն չատագովին վերին տնօրէնութեան ներքեւ։ Ուրիշներ աւելի իրաւամբ կը խորհին թէ Պ. Մէլլին այնքան յատառութեամբ յարեալ է մաքսապաշտ քաղաքականութեան որ անպատեհառիւ ակզբունքներն ի գործ դնել պիտի ուզէ, և պարագայից պահանջած զիջումները զլանալով, աւելի ևս պիտի ծանրացնէ Ֆրանսայի տնտեսական մերկուսացեալ կացութիւնն։ Այդ մը ծայրայեղ գաղափարներով չի կրնար վարիլ ո՛չ քաղաքականութեան ո՛չ տնտեսական ոլորտներուն մէջ, և ծայրայեղ սկզբունքներու յամառ կիրառութիւնը չի յարմարիր նիւթական շահերու պէս յարափոփոխ և բազմազան իրերու։ Տերութեանց հետ Ֆրանսայի տնտեսական յարաբերութիւններն աւելի չդառնացնելու համար, յոյս կը յայտնուի որ Ֆրանսայի նոր վարչապետը Պ. Մէլլին չլինի։

ՔՂՂՔԱԿԸՑ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Ռուս լրագիրք շատ կը ցաւին Պ. ոը Ֆրէսինէի նախարարութեան անկման համար, յիշելով Ֆրանքրեւուս Համաձայնութիւնն որ այս նախարարութեան օրով դոյացաւ։ Կը ցաւին որ Ֆրանսա իւր ներքին դժուութեամբք իւր թշնամեաց հացին եղ կը քսէ։ Բայց Նէզէպ, Ռուսիոյ կարեւորագոյն թերթը, կը գրէ թէ Ռուսիա այն համաձայնութիւնը Ֆրանսական նախարարութեան մը հետ չէր գոյացուցած, այլ նոյն իսկ Ֆրանսական ազգին հետ, և ո՛վ որ ալ լինի նախարար, պիտի հաստատէ թէ Ֆրանսա պէտք ունի Ռուսիոյ, ինչպէս Ռուսիա պէտք ունի Ֆրանսայի։—Ինչպէս կ'երեւի, ռուս լրագիրք ողջամիտ բաներ ալ կը գրեն։

Ի ՀՌՈՄ

Այս տարի Հռոմայ մէջ Բարեկենդանի հանրային խրախճանութիւնը ուրիշ տարիներու չափ փայլուն չէն։ Իշխանութիւնք խնայութիւններ ընելու պէտք ունին։ Զի գանձային անձկութիւնը դարման կը պահանջէ, և հասարակութեան մէջ գործաւորաց մէկ մասին անգործ վիճակն և գործոց անյաջող ընթացքն ընդհանուրին եռանմար նոյն մարդն է ինչ որ Մաք Քիմ-ալին է Մէյցեալ Նահանգաց համար։ Մաքսապաշտ քաղաքականութեան մարմնաւորումն է։ Այնքան պահանջեց և հանրային կարծիքն յուզեց որ մաքսապաշտ գաղափարներով պաշտօնական Ֆրանսա ոտգրեցաւ, և շատեր կան որք կ'ըսեն թէ Ֆրանսա իւր նորահաստատ մաքսապաշտ գրութեան աւելի անկեղծ փոփ մը չի կրնար ընել բայց եթէ նոյն գրութեան մեծագոյն չատագովին վերին տնօրէնութեան ներքեւ։ Ուրիշներ աւելի իրաւամբ կը խորհին թէ Պ. Մէլլին այնքան յատառութեամբ յարեալ է մաքսապաշտ քաղաքականութեան որ անպատեհառիւ ակզբունքներն ի գործ դնել պիտի ուզէ, և պարագայից պահանջած զիջումները զլանալով, աւելի ևս պիտի ծանրացնէ Ֆրանսայի տնտեսական մերկուսացեալ կացութիւնն։ Այդ մը ծայրայեղ գաղափարներով չի կրնար վարիլ ո՛չ քաղաքականութեան ո՛չ տնտեսական ոլորտներուն մէջ, և ծայրայեղ սկզբունքներու յամառ կիրառութիւնը չի յարմարիր նիւթական շահերու պէս յարափոփոխ և բազմազան իրերու։ Տերութեանց հետ Ֆրանսայի տնտեսական յարաբերութիւններն աւելի չդառնացնելու համար, յոյս կը յայտնուի որ Ֆրանսայի նոր վարչապետը Պ. Մէլլին չլինի։

—)(35)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՎԷՐՆ

ՈՕՊԷՆՍՕՆՆԵՐՈՒ ԴՊՐՈՑԸ

Սակայն Կօտֆրէյ կը մտածէր, և իրաւունք ալ ունէր այդպէս մտածելու, թէ այդպէս առտուն կանուխ վայրենիները, արդէն յոգնած երկար նաւաբեկութենէ մը, կարելի չէր որ հեռանային իրենց կանգ առած տեղէն։ Թերեւս կը քնանային տակաւին, կամ իրենց նաւակին մէջ, կամ գետինը ցամաքի վրայ։ Այդ պարագային մէջ, պիտի մտածէր թէ աղէկ չէր յանկարծ անոնց վրայ հասնիլ։

Ծրագիրն անյապաղ գործադրեցին։ Պէտք էր որ թոյլ չտային անոնց նախայարձակ ըլլալ։ Այդպիսի պարագայներու մէջ, յաճախ առաւելութիւնն առաջին հարուածներուն է։ Լեցուած հրացանները անդամ մը աչքէ անցուցին, ռէվոլվէրներն ալ զննութեան ենթարկուեցան։ յետոյ, Կօտֆրէյ եւ Թարթըլէթ սկսան իջնել գետակին ձախ եզերքէն։

Ամեն ինչ հանդարտ էր շրջակայից մէջ։ Թռչնոց երամներ մեկ եզերքէն միւսը կը թռչէին, զիրար հալածելով բարձր խոտերուն մէջ, առանց երբեք վախ կամ խռովում ցոյց տալու։

Կօտֆրէյ կը քալէր առջեւէն, բայց կարելի էր կարծել թէ Թարթըլէթ կը յոգներ անոր ետեւէն հանիլ ջանալով։

Մէկ ծառէ միւսը երթալով, երկուքն ալ դէպ ի ծովեզերքը կը յառաջանային, առանց նշմարուելու վտանգին ենթարկելու իրենք զիրենք։ Հոս, մացառները և թուփերը կը ծածկէին զիրենք դեմացի եզերքէն։ հոն, իրենց գլուխն անգամ չէր երեւեր բարձր խոտերուն մէջ, որոնց երերումը աւելի մարդու մը անցքը կը յայտնէր քան անասունի մը։ Բայց ինչ որ ալ ըլլար, աղեղի մը նետը կամ պարսատիկի մը քարը կրնար միշտ գալ յանկարծ։ Պէտք էր միշտ զգուշանալ։

Սակայն, հակառակ այն պատուէրներուն զոր Կօտֆրէյ տուած էր Թարթըլէթին, դատատուն, գետինը ցցուած մէկ բանի կոնդրու ոտքը զարնուելով, քանի մը անգամ ինկաւ գլորեցաւ, ինչ որ կրնար զիրենք վտանգի մէջ դնել։

Կօտֆրէյ սկսաւ ցաւիլ որ միակ ճամբայ չէր եղած և այդ անճարակն ալ հեռառած էր։ Եւ այդպէս, խեղճ մարդը մեծապէս օգտակար չէր կրնար ըլլար իրեն։ Աւելի լաւ է անշուշտ որ զայն Ուիլ-Թրի ձգէր, կամ, եթէ չէր ուզած հոն մնալ, անտառին թաւուտներէն մէկուն մէջ պահել։ բայց հիմակ ա՜լ ուշ էր, եղածը եղած էր։

Սէքուօիաներուն խումբին բաժնուելէն ժամ մը եաբը, Կօտֆրէյ և իր ընկերը մղոն մը տեղ յառաջացած էին,—մղո՞ն մը միայն—որովհետեւ շատ դիւրին չէր քալել այդ բարձր խոտերուն տակէն և այդ բարձր թուփերուն մէջէն։ Երկուքն ալ դեռ կանգնած բան մը չէին տեսած։

Այդ տեղը, ծառերը կը պակսէին հարիւր եարտակ չափ տարածութեան մը վրայ, գետակը կը հոսէր մերձ ափունքներու մէջտեղէն, հոն հեղհեղուն աւելի պարապ ու բաց կ'երեւէր։

Կօտֆրէյ կանգ առաւ։ Ուշադրութեամբ դիտեց ամբողջ մարգագետինը առուին աջ ու ձախ կողմը։

Դեռ բան մը չկար որ կարենար վախ ազդել, որ վայրենիներու մերձեցումն յայտնէր։

Իրաւ է թէ այդ վայրենիները, գիտնալով որ կղզին բնակեալ է, զգուշութեամբ պիտի յառաջանային կղզիին մէջ։ այնքան խոհեմութեամբ պիտի ելլէին գետակէն վեր, որչափ Կօտֆրէյ խոհեմութեամբ կ'ինչնէր անոր ափունքէն վար։

Պէտք էր ուրեմն ենթադրել որ եթէ մեռնակայքը կը յաճէին, անոնք ալ անպատճառ օգուտ կը քաղէին այդ ծառերէն կամ այդ բարձր մրտենիի կամ հերձիի թուփերէն, որոնք զարնակալութեան համար չատ նպաստաւոր կերպով շարուած էին։

Տարօրինակ, բայց բաւական քնական տպաւորութիւն։ Որչափ որ կը յառաջանար, Թարթըլէթ, տեսնելով որ թշնամի մը չէր ելլեր դէմերնին, կամաց կամաց իր վախերը կը կորսնցնէր և կը սկսէր արհամարհանքով խօսիլ այդ «ծաղրելի մարդակեր»ներուն վրայ։

Կօտֆրէյ, ընդհակառակն, հետզհետէ աւելի անձկութեան մէջ կը թաղուէր։ Զգուշութիւնները կրկնապատկելով է որ, այդ բաց տեղն անցնելէ յետոյ, ծառերուն տակէն չարունակեց իր ճամբան։

Ժամ մը քալելով հասան վերջապէս այն տեղն ուր գետափնքը պզտիկ թփիներ հպիւ կային միայն, ուր խոտը, շատ քիչ ու ցանցառ, ծովին մասաւորութիւնը կը սկսէր ցուցնել։

Հիմակ ալ շատ դժուար էր պահուըտիլ, մէկ միջոց մը ունէին, հողին վրայէն սողալով յառաջանալ։

Կօտֆրէյ այդպէս ըրաւ և Թարթըլէթին ալ պատուիրեց որ իրեն հետեւի։

—Ա՜լ վայրենի չկայ, ալ մարդակեր չի կա՜յ, մեկնեցան անոնք, կ'ըսէր պարի եւ շարժմանց դասատուն։

—Կա՜յ, կա՜յ, պատասխանեց Կօտֆրէյ ցած ձայնով։ Հո՞ն են անոնք, հո՞ն ըլլալու են . . . փորի վրայ պառկեցէք, Թարթըլէթ, փորի վրայ։ Պատրաստ եղէք կրակ ընելու, բայց հրացանը մի քաշէք մինչեւ որ ես նշան չընեմ։

Կօտֆրէյ այս խօսքերն այնպիսի հեղինակութեան շեշտով մը ըսած էր որ դասատուն, զգալով որ սրունգները կը կարուէին, քնաւ ջանք մը չըրաւ իր մարմինը խնդրուած դիրքին մէջ դնելու համար։

Եւ շատ լաւ ըրաւ։

Արդարեւ, Կօտֆրէյ իրաւունք ունէր այդպէս ըսելու։

Իրենց այդ միջոցին գտնուած տեղէն, կարելի չէր տեսնել ոչ ծովեզերքը, ոչ այն տեղն ուր գետակը ծովը կը թափէր։ Ասոր պատճառն այն էր որ եզերքներէն մին բարձրանալով նայուածքը կը խափանէր։ բայց այդ կարճ հորիզոնին վրայէն, զոր գետափին բարձրութիւնը կը գոցէր, թանձրը մուխ մը շիլ շիտակ օդին մէջ վեր կ'ելլէր։

Կօտֆրէյ, հողին մէջ պառկած, մատը հրացանին կոթին վրայ դրած, ծովակերքը կը դիտէր։

—Այդ մուխը, ըսաւ ինքնին, քանի մը անգամ սեւածխս ոչ մուխ մը չէ՞ արդեօք։ Պէտք է ուղիղ հետեւցնել թէ վայրենիները կղզիին հարաւային և հիւսիսային կողմերն ալ ելեր էին ու այդ մուխն անոնց վառած կրակներէն կուգային։ Բայց ո՞չ, կարելի բան չէ, քանի որ երբեք ոչ մոխիր գտայ, ոչ կրակի հետք, ոչ մարած ածուխ։ Ահ, այս անգամ անպատճառ պիտի գիտնամ եղելութեան պատճառը։

Եւ ճարտար շարժումով մը որուն Թարթըլէթ ջանաց հետեւիլ կրցածին չափ, առանց խոտերէն վեր ելելու, մինչեւ գետափին բարձրութիւնը վեր վերցուց գլուխը։

Հոնկեց, կրնար դիւրաւ դիտել ծովեզերքին այն մասն որուն մէջէն կը հոսէր պզտիկ գետակը։

Քիչ մնաց աղաղակ մը պիտի արձակէր...

Զեռքը դասատուին ուսին վրայ ինկաւ, ու արդիւնց անոր ամեն շարժում. . . : Ալ կարելի չէր աւելի անդին երթալ. . . : Ցեսա՞ծ էր ինչ որ կ'ուզէր տեսնել, ինչ որ տեսնելու եկած էր։

Փայտերով վառուած մեծ կրակ մը, աւազափին վրայ, ցած ժայռերուն մէջտեղը, դէպի երկինք կը բարձրացնէր գալարելով իր մուխի թանձր գաղմանակը։ Այդ կրակին բոլորտիքը, արծարծելով զայն միշտ ու հեռացնելով աւելի փայտ նետելով, կ'երթային կուգային այն վայրենիները, որը նախորդ օրը այդ կղզին եկած էին, իրենց մակոյկը խոշոր քարի մը կապուած էր, եւ մակընթացութենէն վեր վերցուելով, պզտիկ ալիքներու վրայ կը տատանէր։

Կօտֆրէյ կրնար որոշակի տեսնել ինչ որ կ'անցնէր ծովափին վրայ, առանց պէտք ունենալու գլուխը աչքին դնելու։ Կրակէն հարիւր քայլ հապիւ հեռու կը գտնուէր, եւ կը լսէր անոր ճարճատիւններն խլ։ Հակցաւ անմիջապէս որ վախ չկար իրենց եռանէն յանկարծ յարձակում կրելու, որովհետեւ բոլոր սեւամորթները, զորս համրած էր բրաւոյին մէջ, ամենքն ալ հաւաքուած էին այդ տեղը։

Տասներկուքէն տասն արդարեւ կը գտնէին, ոմանք կրակը վառ պահելու, այլք հողին մէջ ցիցեր անկելու, բոլիէդեան եռանակին հանմատ շամփուր մը հաստատելու համար։ Տասնմէկերորդ մը, որ պիտը կ'երեւար, աւազափին վրայ կը պառկէր, և նայուածքը յաճախ կը դարձնէր կղզիին ներսի կողմերը, որպէս թէ յարձակումէ մը վախնալով։

Կօտֆրէյ այդ վայրենիին ուսերուն վրայ տեսաւ իր դրօշին կարմիր կիսպան, որ հիմայ արդուզարդի լաթ մը եղած էր։

Գալով տասներկուերորդ վայրենիին, հողին վրայ տարածուած էր, ձեռքերը ոտքերը կապուած։

(Շարունակելի)

դը պատեցուցած են քիչ մը։ Բայց քանի մ՚ընկերակցութիւնը իրենց սովորական հանդէսները պիտի կատարեն, չանալով նոր դիւաւոր ընել հասարակութիւնը զուարճացնելու արուեստին մէջ։ Լրագրութեան ընկերակցութիւնն իւր դիմակաւոր ընկերոյթին համար ընտրած է Հռոմի մեծագոյն և նորագոյն թատրոնը՝ Բոսգանցի, ուր լրագրոյ մը խմբագրութիւնն և տպարանը պիտի ներկայացուին իրենց ամեն կարգ ու սարքերով, մեկ քիլոմեդր երկայնութեամբ նկարի մը միջոցաւ, և հանդիսականաց աչքին առջեւ խմբագրուած, շարուած, տպուած առ՚ի ցրուած թերթ մը ի վաճառ պիտի հանուի ազգայոյզ լրագրավաճառաց միջոցաւ, 100,000 օրինակ, Բարեկենդանի վրայ։

ՀԱԿԱՀԷԼԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԸՐ

Պերլինի պատժական տասանը կը զբաղի դատի մը քննութեամբ, զոր ընդհանուր դատախազը բացած է Պ. Արվարտի դէմ, ծանօթ հրէատեաց գործիչն, որ Անգաղ պատրաստ արիական ծաղրերուց ընդդեմ Իսրայէլեանութեան անուամբ գրքոյկ մը հրատարակելով, թշնամիներ է Պերլինի քաղաքային իշխանութիւններն և վարժարանայ բարձրագոյն խորհրդոյն անդամները։ Կ՚ըսէ թէ քաղաքային վարչութիւններէն շատեր Հրէից ձեռքն են, որք կը հեռանին և նիւթապէս կը կործանին ամեն պաշտօնեայներ որք իրենց նկատմամբ անկախ գիրք մը կը բռնեն ու չեն սարկանար։ Հեղինակին հակահրէական պաղատագրաց պատճառաւ, Պերլինի Հրեայք իւր ուսուցչական պաշտօնէն հրաժարեցուցեր են զինք։ Պերլինի քաղաքային խորհրդոյն անդամ դանուող Հրեայներն ալ մեծ շահեր ըրեր են քաղաքին կողմէ կալուածներու գնուելին, և առայս կաշառք տուեր են իրենց պաշտօնակցաց։ Առաջին վկայք որ լսուեցան, Պ. Արվարտի խօսքերը չեն հաստատեր բոլորովին։

ՅՈՇՆ ԲԱՐԵՐԱՐԲ

Անցեալ շաբթուն ի Ճուրճէվո (Ռումանիա) մեռաւ Սիլլէլի անուն հարուստ Յոյն մը, որ Ռումանիոյ արքունի կալուածոց վարձակալութեամբ մեծ շահեր ըրած էր։ Այս մարդ Ցունասանի դահաժառանգ Կոստանդիանոս իշխանին կտակեց 400 հազար ֆրանք, իւր յարմար դատած եղանակաւ գործածելու, և տարեկան 6,000 ֆր.ի եկամուտ մը կապեց Սոֆիա իշխանուհւոյն։

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ

Փորթուկալ կառավարութիւնն այնքան անձուկ կը տեսնէ տէրութեան դանձային վիճակն որ հրաժարած է Զիբակոյի Արուեստահանդէսին մասնակցելու խորհրդէն, կառավարութեան կողմէ ընել պէտք եղած ծախքը խնայելու համար։

ՊԱՊԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Լեւոն ԺԳ Պապ իւր գահակալութեան 14րդ տարեդարձին առթիւ կարդինալներն ընդունելով, ըսաւ. «Գոհանամ Աստուծմէ որ կարողացայ գահակալութեանս 14րդ տարեդարձը տեսնել։ Բայց այս 14 տարիներն ինձ համար բանտարկութեան տարիներ եղան լոկ, զի Վատիկանէն դուրս ոչ կրնայի։ Բայց հաստատած եմ որ պիտի գայ օր յորում Պապը նորէն ազատ լինի Հռոմայ մէջ։»

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԹՈՒՆՈՒՋ

Ֆրանսա ձեռնարկած լինելով ամբոյնել Պիզերդայի ընդարձակ և հոյակապ նաւահանգիստն որ Իտալիոյ ճիշդ դիմացը կը գտնուի, իտալեան լրագիրքը կը բողոքեն թէ Ֆրանսա իւր իրաւանց սահմանէն դուրս կելնէ, և Միջերկրականի վտանգ կը սպառնայ։ Անգլիոյ ամենէն լուրջ թերթերէն մին, Լէյտընպրդ, իտալեան լրագրաց այս գանգատն իրաւացի չի գտներ, և կըսէ թէ քանի որ Ֆրանսա ի Թունուզ կը գտնուի, իւր առաջին իրաւունքն և պարտականութիւնը կը գործադրէ այն երկրին պաշտպանական և յարձակողական միջոցները անօրինելով։ Պիզերդայի ամրութիւնք աւելի չպիտի վտանգեն Միջերկրականի ազատութիւնն որչափ չեն վտանգեր Թուլոնի և Ճէզայիրի ամրութիւնք։ Անգլիոյ դալով, քանի որ Ֆրանսա կիպրոսի մասին դիտողութիւն չէր ներկայացուցած, Լոնտոնի գահլիճն ալ Թունուզի մասին դիտողութիւն չէ ներկայացուցած և պիտի չներկայացնէ։

* * *

Թունուզի վրայ տարեկան տեղեկագիրն, որ Ֆրանսայի Խորհրդարանին մատուցուեցաւ, կը ցոյցնէ թէ հինգ տարիէ ի վեր Թունուզի Ֆրանսայոյց թիւը, չհաշուելով Ֆրանսայի զինուորները, 3,500էն 10,000ի բարձրացած է։ Առնցմէ 2,000ը Ֆրանսայի ազգաց են ի Թունուզ ծնեալ։ Անցեալ տարի Թունուզէն Ֆրանսա ղրկուեցան 34 միլիոն ֆր.ի ապրանք և Ֆրանսայէն բերուեցան 20 միլիոնի ապրանք։ Ֆրանսա կը ղրկուին արմնկք, ձէթ և դինի։ Թունուզի Ֆրանսացիք մեծ մասամբ այգեպան են։ Բայց Ֆրանսայէն ի Թունուզ ներածումնք այնքան չեն աճիր։ զի սինչ Ֆրանսա Թունուզէն ապրանք ընդունելու համար նպաստաւոր պայմաններ դրած է, կանխադոյն կնքեալ առևտրական դաշնագրաց զօրութեամբ Թունուզ անկարող է ֆրանսական ապրանքները նուազագոյն մաքսով ընդունիլ քան ուրիշ երկիրներէ իրեն ղրկուած համանման ապրանքները։

ԲՐԻՍՏԱՓՈՐ ԿՈՂՈՄՊՈՍ

Ցիշուած է թէ այս տարի Զիբակոյի և համայն Ամերիկայի մէջ պիտի տօնուի Չորրորդ հարիւրամեակն Ամերիկայի դիւտին ի ձեռն Քրիստափոր Կողոմպոսի։ Այս առթիւ Վատիկանի ալ կը քննէր սա խնդիրը թէ կարելի չէ՞ երանելեաց կարգը դասել այն յանդուգն և արկածախնդիր երկրագործն։ Այս մասին սկսուած քննութեանց Վատիկանի մէջ վերջ տրուեր է, նկատուելով թէ Կոլոմպոսի կեանքն երանելեաց կարգը դասուելու համար պէտք եղած նախնական պայմանները չի ներկայացներ ճշդիւ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԼՈՅՏԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Գերմանական Շոգենաւային Լոյտի Ընկերութիւնն, որոյ «Այտեր» շոգենաւն խրին անցեալները ծանուցուեցաւ, որոշեց այս տարի չահաբաժին չտալ իւր բաժնետերաց։ Վեց միլիոն մարքի չափ վճարմունք կան ընելու, զորս հատուցանելու համար երկու միլիոն մարք պիտի առնուի պահեստ գումարէն, որ է եօթն միլիոն 750 հազար մարք։ Գերմանիոյ ամենէն մեծ և ամենէն հարուստ շոգենաւային ընկերութիւնն է այս։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Ինչպէս Հեռագիրը ծանոյց, ի Պիրէոն բողոքականաց ժողովարանին դէմ տեղի ունեցած ծանր դէպքն հետեւանք եր հելլէն օրթոդոքս հասարակութեան ատելութեան ընդդէմ այն Հելլենաց որք բողոքականութիւն ընդունած են։ Թէեւ Բողոքականք դիմեցան ծանրապէս, բայց կառավարութիւնն և լրագրութիւնը վայելուչ ընթացք բռնեցին, կառավարութիւնն անմիջապէս բարեկարգութիւնը վերահաստատելով, և դատական քննութիւն բանալով, իսկ լրագրութիւնը՝ պախարակելով այս մոլեռանդական ցոյց, որ օտարաց կարծել կրնայ տալ թէ Հէ լենք կրօնական գործերու մէջ անտերող ազգ կ՚ը ջրմին։

ԸՆԴԱՀՈՒ ՀՈՒՐՆԵՐ

Երէկ, Ամն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր անուան տօնախմբութիւնն ըլլալով, Պատրիարքարանի մէջ ընդունելութիւնք կատարուեցան։

Կրօնական ու Քաղաքական ժողովոց դիւանները և ժողովականք ինչպէս նաեւ բազմութիւն եկեղեցականք ու աշխարհականք Պատրիարքարան գնացին և Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալով, շնորհաւորեցին Ն. Ամենապատուութեան անուան տօնախմբութիւնը։

Գաւառական առաջնորդք հեռագրեր ուղղելով ի Պատրիարքարան շնորհաւորած են Ս. Պատրիարք Հօր անուան տօնախմբութիւնը։

Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը խմբովին Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացաւ և Ն. Ամենապատուութեան անուան տօնախմբութեանն առթիւ իւր շնորհաւորութիւնները մատոյց։

Դատական գործոց նախարարութեան կրօնական գործոց տեսչի օգնական Շեվդը պէ, երէկ Պատրիարքարան եկաւ և, յանուն նախարար Վեհ. Բիզա փաշայի, շնորհաւորեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր անուան տօնախմբութիւնը։

Ցունաց Պատրիարքական Փոխանորդն ու գործ. կառարն երէկ իրիկուան մօտ Պատրիարքարան եկան և Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալով, յանուն Գեր. Եկզարքին շնորհաւորեցին Ն. Ամենապատուութեան անուան տօնախմբութիւնը։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր անօրէնութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է Շէքերճեան Յարութիւն, Նասիպ Դարբաղաշ ու Պերպերեան Սարգիս էֆէնտիներէ, որ, Նախագահութեամբ Գեր. Տիմոթէոս եպիսկոպոս Սափրիչեանի, Եէնիգափուի թաղական խորհուրդին հետ պիտի միանայ տեղւոյն հրկիզեալները տեղաւորելու, հարկ եղած օգնութիւնքը ընելու և հրկիզելոց ցանկը պատրաստելու համար։

Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հայրն այսօր Եէնի-գափուի եկեղեցին երթալով այդ յանձնաժողովոյ կազմութեան ու այլ պարագայներու վրայ հարկ եղած կարգադրութիւնները պիտի ընէ։

Յունուար 27 թուով Թիֆլիսէ կը գրեն մեզ.

«Շատ տարածուած է այն լուրը թէ աբսորեալ եպիսկոպոսունք այժմ դանուում են Ս. Պետերպուրգ և Էջմիածին պէտք է ուղարկուի քննիչ, ճշմարտութիւնն երեւան հանելու համար, Ս. Երեմիան և Սինոդի նախկին անդամոց մէջ տեղի ունեցած տարաձայնութեանց վերաբերմամբ։ Երանի յիրաւի տեղի ունենայ այս քննութիւն կանոնաւոր և օրինական եղանակաւ, և այն ժամանակ անտարակոյս ամեն ինչ կերպարանափոխ կը լինի Ս. Էջմիածնում, և շատ մը հնարքներ երեւան կ՚ելնեն։»

— Երեւանէն յունուար 25 թուով մեզ գրուած նամակ մը կ՚արտատրպենք հետեւեալը.

«Էյլարեան անունով մարդու չկամ ամուսնական խնդիրը, որ մերժուած էր ամառը Սինոդի ձայնի բազմութեամբ հակառակ Սեդրակեան և Տեղապահ Սրբազանների, վերջերս նորից մերժուեցաւ դարձեալ ձայնից բազմութեամբ, բայց ահա երրորդ անգամ Սեդրակեան և Տեղապահ Սրբազանները նոյն խնդիրը յառաջ բերելով կը ջանան երիցս վճռած (Հայրապետն էլ մերժել էր) խնդիրը քանդել և պսակի հրաման տալ։ Այս առթիւ մեծ անբաւականութիւն կայ Սինոդական անդամոց մէջ։ Սինոդի նորանշանակ Տ. Բարդուղիմէոս վարդապետը այս օրերս մի թուղթ տուեց Ատենին, որով պահանջում է թոյլատրութիւն ապացուցելու թէ այդ ամուսնական չկամը հաս դարձնելու համար (վերացնելու համար) արծաթ խաղցած է մէջ տեղ։»

Օրթագիւղի Ընտանեկան երեկոյթին կազմակերպիչներն, երէկ գիշեր, իրենց առաջին մտածումն ու հոգածութիւնը նուիրեցին այն գժբաղդներուն որք դեռ 24 ժամ առաջ աղետալի հրդեհի մը զոհ կուտային իրենց ինքը։ Ս. Հռիփսիմեանց եւ Նեկտարիեան վարժարանին խնամակալահեաց եւ սանուհեաց կողմէ նուիրեալ ձեռագործք եւ այլ առարկայք, որք վիճահանութեան պիտի դրուէին ի նպաստ այդ վարժարանին, Եէնի-Գաբուի հրկիզելոց յատկացուեցան։ Նախաձեռնութեամբ կարգադիր մասնախմբին՝ երէկ գիշերուան հանդիսի պահուն Խոշոր մը կազմակերպուեցաւ, որուն սիրայօժար մասնակցեցան հանդիսականք։ Այդ վիճահանութեան ամբողջ արդիւնքը, 20 ոսկի, այսօր իսկ կարգադիր Մասնախմբի գանձապետ Ագն. Յարութիւն էֆ. Նորատունկեանի կողմէ կը յղուի յԱզգ. Պատրիարքարան, հրկիզելոց բաշխուելու համար։

Վաղուան թուով կը խօսինք երեկոյթին վրայ, որ ամենալուսաւէն աւելի յաջող ու չքեղ հանդէս մը եղաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդարան Ազգ. Պատրիարքարան

Մեքսիկէօյզի Շահպազան Սահակ անուն պատանի մը՝ երկու, և Կարնեցի Ալպերտեան Թադէոսի որդի Արշակ անուն ազգային մը ութ ամսով յառաջ անյայտ եղած են։

Ցիշեալն Սահակ՝ անձամբ նիհար է եւ միջահասակ, տասն և ութ տարեկան, սեւաչեայ և մրոյտ, իսկ Արշակ քսան և մի տարեկան է, դէմքը նիհար և թուխ, աչքերը սեւ ու խոշոր, յօնքերը թաւ, արտեւանունքը յերկար, քիթը միջակ և ճակատն երկու կողերն ունի վիրաց սպիներ, եւ արհեստն է մեքենայիւ կօշկակար։

Կը յանձնարարուի արգոյ ազգայնոց, որ եթէ երբեք յիշեալ անձանց տ՚ուր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին տեղեկութիւն ունին, հաճին ծանուցանել Պատրիարքարանս ի գիտութիւն։

11 Փետրվար 1892
Պատրիարքարան Հայոց
Կ. Պոլիս Գումգաբու

ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ամենայն վաղուան Համարը, բաց ի իւր սովորական նիւթերէն, կը պարունակէ նաեւ հետեւեալ յօդուածներ.

ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ԴԱՐՈՒ ԿԻՆԸ
ԺԻԼ ՍԻՄՕՆ

ՀՆԱԹՕՍԱԿԱՆ։ Ետղուսվացիք եւ իրենց Նորագիւտ յիշատակագիրն։
Կ. Ց. ՊԱՄՄԱՃԵԱՆ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՔ
Բարեկենդանի նուէր — ԷՄՄԱ
Մուսափիր Մեր — Տ. ՁՐԱՔԵԱՆ
Արցունքը — Վ. ՄԱԼԷԶԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ-ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ։ Վիրք, ծանօթութիւններ իր կեանքն եւ գործոց վրայ։ — Վ. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

ՇԻՐԻՄԸ — ՕՌԷԼԻԷՆ ՇՕԼ

ՅՈՒՇԱՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

ԱՍՏԻ ԱՆՏԻ

Հայ Օրիորդ մը որ լաւ ուսած է ձեւագիտութիւնը, կը փափաքի թէ՛ վարժարանց եւ թէ մասնաւոր տուներ ձեւագիտութեան դասեր տալ դիւրամատչելի գներով։ Դիմել «Արեւելք»ի խմբագրատունը։

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ
Ի ՆՈՊԱՍ
ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՑՈՑ
Շաբաթ, 15|27 փետրուար, 1892
Ի ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ԲԵՐԱ

Ադամ Կոբէոգլիր Ցանցնաֆէլ
Տեսաք՝
Ժ. տը Ֆօրնի (Քօմմանտէօր), Ընդհ. Տիօրէն Օսմ. Ծխախտի Ռէժիի, Նախագահ
Ազարեան Ժօզէֆ — Գանձապահ
Սրբազեան Կարապետ էֆ. Քարտուղար
Տեսաք
Աստարճեան Պօղոս
Գազազեան Համբարձում
Եուսուֆեան Տիգրան էֆ. Ադամ Առաւար. Ա. Ադրէ
Եփրանոսեան Եփրանոս
Զօհրապ Գրիգոր
Էդնեան Կարապետ
Խաեան Վահան
Թահթապուրուն Ագաթան
Թաշճեան Սարգիս
Թաշճեան Յակոբ
Թորոսեան Յովհաննէս էֆ. Հարցանէ
Դարաբեր Պուրս Նէ. Դարաբեր
Թօփալեան Գէորգ
Ինճէեան Միհրան
Խուսրեան Կարապետ էֆ. Ադամ Աբրահամ Ադրէ
Կիւլպէնկեան Կիւլպէնկ
Կիւլպէնկեան Յովհաննէս էֆ.
Մախսիեան Սենեքերիմ
Մանուկեան Մ. Արմենակ
Մաքսուտ Սիմոն պէյ
Մըսըրեան Գրիգոր
Միւնիր պէյ Բէդրոս Քարտուղար Ադ.
Գէորգ Նախագահ
Յակոբեան Մարտիկ
Յովակիմեան Միհրան
Ունճեան Աբիկ էֆ.
Զէյնեան Յակոբ
Սթամպուլեան Յովակիմ
Տիլպեր Զարեհ էֆ. Օգնական Իրա. Խուրհրդոյ Գանձապահ։

Ընտրեալ հուրներ

Ի ԿԱՑՍ ՊԱՂԱՏ

Ներքին գործոց նախարար Վեհ. Խալիլ Ռիֆաթ փաշա երէկ կայս. պալատ գնաց և ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ելմացոյցի յանձնաժողովն երէկ եւս ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Կայս. անձնական Գանձուն նախարար Վեհ. Միքայէլ էֆէնտի Փորթուգալ ներկայ գտնուեցաւ յանձնաժողովոյ նստին։

ՄԻՐԱՃ ԿԻՃԷՍԻ

Երէկ գիշեր, Միրաճ Կիճէսի տօնն ըլլալով, մայրաքաղաքիս մզկիթներու մինարէներն կանթեղներով զարդարուեցան և մզկիթներու մէջ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ԵԷՆԻ-ԳԱԲՈՒԻ ՀՐԴԵՀԸ

Վեհ. Սուլթանն իմանալով Եէնի-գաբուի հրդեհն, իւր հայրական հոգածութեամբ բազմաթիւ թիկնապահներ ղրկելով տեղեկութիւն առած և միանգամայն հրդեհի վայրը ղրկած է կայս. առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշան։ Ն. Վեհափառութիւն հրամայած է ամեն կարելի եղած միջոցները ձեռք առնելով հրդեհին ընթացքը կասեցուցնել, հրկիզեալներն յարմար վայրերու մէջ տեղաւորել, հաց, ածուխ և այլն տալ և իրեն մատուցանել ցուցակ մը, յորում նշանակուած ըլլան հրկիզելոց ինչպէս նաեւ հրդեհը մարելու համար եռանդուն գործունէութիւն ցոյց տուող պաշտօնեից անունները։ Վեհ. Սուլթանի այս հրամանները գործադրուած են ընդ հսկողութեամբ Քաղաքապետ Վեհ. Բրաւան փաշայի և երեկոյին, հաց, ածուխ, վերմակ և այլ պիտոյքներ բաշխուած են հրկիզելոց, որք ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Երէկ իրիկուն ի Եէնի-գափու ծովեզերաց մօտ տուն մը բռնկեցաւ, սակայն ջրհանները ժամանակին հասնելով վտանգին առաջքն առին։

Քաղաքապետութեան պաշտօնեայք սկսած են փլցնել տալ հրդեհի վայրը գտնուած ծխնելոյզները, պատերը և այլն, ո և է վտանգի տեղի չտալու համար։

Երէկուան հրդեհին պատճառած ընդհանուր վնասը քառասուն-յիսուն հազար ոսկի կը հաշուի։

Ինչպէս մեր այս աւուր առաջին էջերուն մէջ ակնարկած ենք, մեր թուրք պաշտօնակիցք ևս կը քննադատեն Տերքոսեան ջրի ընկերութեան անփութութիւնն, որով ջրի ծորակները մէկ երկու ժամ յետոյ բանալով, հրդեհին այսչափ ծաւալման գլխաւոր պատճառն եղած է, մինչդեռ իւր յանձնառագրոյն համաձայն կը պարտի հրդեհի ատեն անմիջապէս ծորակները բանալ և այլն։

ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Գեղարուեստից վարժարանին մէջ փորագրութեան ճիւղ մը հաստատուած է և այդ դասը պիտի աւանդէ Փարիզու Լ՚ Ֆոդյլ հանդէսին փորագրիչ Պ. Նարիէ, որ մէկ քանի օրէն մայրաքաղաքս պիտի ժամանէ։ Պ. Նարիէ շաբաթն երկու անգամ նոյն վարժարանին մէջ փորագրութիւն ուսուցանելէ զատ, Մէրվէրը Ֆէռոն պատկերազարդ հանդէսին համար եւս պատկերներ պիտի փորագրէ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

Թղթատարական և հեռագրական վարչութիւնն որոշած է հեռագրական ուղղակի հաղորդակցութիւն մը հաստատել Տուպնիցա-Ճումայի և Քիւթէնտիլ-Լյրի-Փալանդրայի ճամբով Սրուեղեան Բումէլիի և Պուլկարիոյ հետ։ Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ հեռագրական միացման համար պէտք եղած ծախսերը յաւաջիկայ տարւոյ եկամուտներուն պիտի անցնին։ Պետական խորհուրդն, որ վաւերացուցած է սոյն որոշումը, կը պատրաստէ իւր տեղեկագիրը։

ՐԱՄԱԶԱՆ

Եգիպտական կառավարութիւնը Եաֆայէն եկող նաւերուն գրուած վրայ քարանթիկան վերցուցեր է։

ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ
ՏՈՒԹ. ՎՈՒԼԲՈՎԻՉԻ ՎՐԱՑ

Մայրաքաղաքիս պուլկարական գործակատար Տոքթ. Վուլքովիչի վրայ նախընթաց իրիկուն սպանութեան փորձ մը եղաւ։ Տոքթ. Վուլքովիչ մէկ քանի այցելութիւններ ընելէ ետք ի Քապրիսթան փողոց իր տունը կը դառնար։ Ժամն իրիկուան մէկ ու կէսն էր։ Կ. Պոլսոյ Քլիւպին առջեւէն անցնելէ ետք, նշմարեց որ մէկը կը հետեւէր իրեն։ իր տունէն քանի մը մէթր հեռին, Շիմալ փողոցին անկիւնը, տեսնելով որ մարդը շարունակ հետեւէն կուգայ, բայց այս անգամ աւելի մօտանց, ետին դարձաւ։ Այս պահուն, մարդը դանակի սաստիկ հարուած մը իջուց ձախ կողին եւ փախաւ։ Տոքթ. Վուլքովիչ գետին խնկաւ պոռալով «բռնեցէք մարդասպանը։» Միեւնոյն ժամանակ ձեռքն այն տեղը տանելով ուսկից զարնուած էր, դուրս քաշեց դանակը զոր մարդասպանը վէրքին մէջ թողած էր և դժբախտաբար գետին նետեց զայն։ Այն միջոցին, արուեստեան երկաթուղեաց քարտուղար Պ. Հէյրի Սիմոն անկից կ՚անցնէր։ Տոքթ. Վուլքովիչ ըսաւ նմա. «Վիրաւորուած եմ, Պուլկարիոյ գործակալութեան դրան հնչակը քաշեցէք»։ Պ. Սիմոն փութաց վիրաւորելոյն խնդիրքը կատարել։ այդ միջոցին Տոքթ. Վուլքովիչ կրցաւ ոտքի ելնել և մինչեւ դուռն երթալ։ ծառայները զայն բռնելով իր սենեակը տարին։ Նախ և առաջ հասաւ Տոքթ. Փիլթօ, որ թովի տունը կը բնակէր։ Երբ գործակալութեան առաջին քարտուղար Պ. Պրաքլոֆ, որ Կ. Պոլսոյ Քլիւպը կ՚ընթերցէր, արկածն իմացաւ, վազեց եւ լուռ ղրկեց Տոքթ. Քամպուրօղլու և Տոքթ. Խորասանճեանի։ Տոքթ. Քամպուրօղլու հաստատեց թէ վէրքը ծանր չէ եւ թէ Պ. Վուլքովիչ մէկ քանի օրէն կրնայ ազատիլ։ Բոլոր գիշերը վիրաւորելոյն բով հոգեցին գործակալութեան քարտուղար Պ. Պ. Պրաքլոֆ և Փալիքոֆ։ Հիւանդը գիշերը շատ վրդովեալ անցուց եւ շատ տանջուեցաւ։

Նոյն գիշերը ոստիկանութեան նախարար Վեհ. Նազըմ պէյ և նոյն նախարարութեան խորհրդական Պ. Պոնէն Պուլկարիոյ գործակալութեան պաշտօնատունը գացին փնտռելու համար նշան մը որով կարենային գտնել մարդասպանին հեռը և մարդասպանութեան շարժառիթը։ Վեհ. Նախարարն ընդունուեցաւ Պ. Պրաքլոֆի կողմէ, որուն միջոցաւ Պ. Վուլքովիչ յայտարարեց թէ որչափ որ կրցած էր տեսնել, զինք զարնող մարդը կարճահասակ և քիչ մը խոշոր էր և պատուած գլխաներ հագած։ Կը կարծէ թէ պուլկար մը ըլլայու է։ Զգիտեր ինչի՞ վերագրէ այս սպանութեան փորձը։ Սակայն ըսաւ թէ քիչ ժամանակ առաջ Իվանոֆ Բորֆիլի անուն մարդ մը մահու սպառնալիքներ ըրած էր իր դէմ, բայց չի հաստատեր որ նշմարիտ մարդասպանն ա՞ն է թէ ուրիշ մը։

Տր. Վուլքովիչ տուն մտնելով գլխուն եկածը պատմելուն պէս, տան ծառայք գացին դանակն առնելու, բայց հակառակ ամեն խուզարկութեանց՝ այդ գէնքն անկարելի եղաւ գտնել։ Հետաքրքիրներու հոծ բազմութիւն մը խռնուած էր տանն առջեւ խնդրոյն ինչ ըլլալը գիտնալու համար և նոյն գիշերը Տր. Վուլքովիչի շատ մը բարեկամներն ու ծանօթները փութացին լուր առնել իր վրայ։

Երէկ առաւօտ Տոքթ. Քամպուրօղլու հիւանդին վիճակն առջի գիշերուընէ աւելի ծանր դատաւ։ Տոքթորը կը յայտարարէ թէ վիրաբուժական գործողութիւն մը անհրաժեշտ է։

Մարդասպանին դանակը կրնար ոճրին հեղինակը գտնելու ծառայել, եթէ գտնուէր։ Մարդասպանութեան լուրը նախընթաց օր հեռագրուեցաւ Պուլկարիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Կրէքոֆի, որ հիւանդին վիճակի մասին շարունակ լուրեր կ՚ուզէ։

* * *

Երէկ գիշեր ժամ 1 ½ին Տոքթ. Խորասանճեան էֆէնտի, Տոքթ. Քամպուրօղլու և ուրիշ բժիշկներ վիրաբուժական գործողութիւն մը կատարեցին Տոքթ. Վուլքովիչի վէրքին վրայ։ Դաշոյնը թէեւ փոքր ինչ զգեր է ազիքներէ միայն, սակայն հարկ եղած զգուշութիւնն ըլլալով վէրքը կարուեր է։ Այժմ ո և է վտանգ չը նշմարուիր և Տոքթ. Վուլքովիչի առողջական վիճակը վտանգաւոր չէ։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին թարգման Վէքիլ էֆէնտի երէկ պուլկարական գործակատարութեան պաշտօնատունը գնաց ի Բեւա, և յանուն Ն. Բարձրութեան, Տոքթ. Վուլքովիչի որպիսութիւնը հարցուց։ Դեսպանք և այլք եւս անձամբ կամ ներկայացուցչի մը միջոցաւ պուլկարական գործակատարին որպիսութիւնը հարցուցած են։

—Կայս. հրամանաւ՝ ի Նչան Թաշ Թէշվիկիյէ Թաղին մէջ կառուցեալ զօրանոցի չինութիւնն աւարտած և անունը Համիտիյէ կոչուած է։ Շինութեան ծախքը տրուած է կայս. մանաւոր Արկղէն։

—Վեհ. Սուլթանն իմանալով որ նաւահանգստի վերատեսուչ Տիրվէր փաշա ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ է, յատուկ պաշտօնէի մը միջոցաւ Ն. Վեհութեան որպիսութիւնը հարցնել տուած է։

—Կայս. հրամանաւ, կրսէ «Թարիգ», Պետական Խորհրդոյ օրէնգրի ճիւղի անդամներէն Շիւքրի Պէյի ամսաթոշակին վրայ 1250 ղրշի յաւելում մը եղած է։

—Կրէտէի մէջ կռիւ կոչուած հիւանդութիւնն երեւան եկած և Գանոռեակի մէջ ցարդ երեք հազար մարդիկ բռնուած են այդ ախտէն, սակայն մահ չէ պատահած։

Ի Կրէտէ ամսէ մը ի վեր պատճառաբան եւս երեւան եկած է։

—Զմիւռնիայէն կը գրեն թէ Պ. Նակլեմաքէրս, որ այդ քաղաքէն կ՚անցնէր, ինֆլուէնցայէ կը տառապի։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՑԻ

Այս գիշեր՝
ԼԸ ՖԻԱԲՐ 117 (LE FIACRE 117)
և ԼԱ ՇԸՎԱԼԷՐԻ ՌՈՒՍԹԻՔ
LA CHEVALERIE RUSTIQUE

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՇԱՐԱԹԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵԿՏԻՒ ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

Անգլիոյ Պանքային երէկ հինգշաբթի (11 գեկտ.) հրատարակեալ շաբաթական հաշուեկշիռն հետեւեալ տարբերութիւնները կը ցուցնէ, բաղդատմամբ նախորդ շաբթուն.

Պատրաստ մետաղադրամին վրայ աւելցած է 623 հազար անգլ. ոսկի.

Պանքնոտներու պահեստին վրայ աւելցած է 1,255 հազար ոսկի.

Գանձելի փոխանակագրաց և այլ առեւտրական թղթաց մթերքին վրայ աւելցած է 345 հազար անգլ. ոսկի։

Հետեւապէս, Անգլիոյ Պանքային դիրքը վերջին եօթնեկին մէջ աննպաստ եղած է, քանի որ իւր պահեստը այժմ այնպէս կը համեմատի իւր յանձնառութեանց ինչպէս 44 1/16 կը համեմատի առ հարիւր։ Նախորդ շաբթուան համեմատութիւնն է 45 3/32 առ հարիւր։

Այս պայմանաց մէջ, Անգլիոյ Պանքային Տէրէն Խորհուրդն իւր երէկ հինգշաբթի աւուր նստին մէջ որոշեց զեղչի սակը 100 ին երեք պահել։

ՓԱՐԻԶ, 25 Փետր.—Պ. Ռուվիէ հրաժարեցաւ նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնէն։ Պ. Բասնօ կը կանչէ զՊ. Պուռժուա, կրթական նախարարն, որ աւելի արմատականաց համամիտ է։

—Կէս պաշտօնապէս կը հերքուի այն գրոյց թէ Պ. Ռուվիէր Պ. Բասնոյի ներկայացեր եւ խնդրեր է որ նոր նախարարապետը Պ. Ռուվիէ լինի։

—Կը հաւատան թէ նոր նախարարութիւնը պաշտօնագրեր ներկայացուցեալով պիտի ապացուցանէ թէ նախորդ նախարարութիւնը երբէք չեր լքած Ֆրանսական պետութեան իրաւանց պաշտպանութիւնն ընդդէմ հռոմէական կղերին։

—Պատժական դատարանն որուն ի վերջոյ գտնած էր Պ. Բոնթանի կողմէ ապտակեալ Պ. Լօռ պուլանժէական երեսփոխանն, մերժեց Պ. Լօռի դաւը նկատելով թէ Ներակոյսը չէ արտօնած իր անդամ Պ. Բոնթանի դատաստանի ենթարկումը։ Պ. Լօռ դատին ծախքը վճարելու դատապարտեցաւ մանգամայն։

ԳԵՆԿՐԱՏ, 25.— Գերման դեսպանատունը չի բողոքեց գերման թղթակից Պ. Վայցի արտաքսման դէմ։ Նոր դեսպան Ֆոն Վիկեր-Գոթէր ժամանեց Պէկրատ։

ԼԻԶՊՈՆ, 24.—Երմոական նախարարը ալքոհոլներու եւ լուցկիներու վրայ տուրք դնող օրինագիր պիտի մատուցանէ խորհրդարանին։

ՍՈՖԻԱ, 25,—Թերթինոտ իշխան դատական նախարար անուանեց զՊ. Սալլապաշէֆ, նախկին երմոական նախարարն։

ՅՈՒՍԹԵԻԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆՈՐ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏՆ

ՓԱՐԻԶ, 25.— Նախորդ նախարարութեան մէջ կրթական նախարար Պ. Պուռժուա յանձն առաւ նոր նախարարութիւն կազմելու պաշտօնը։

Վակտրան

ԳԱԼԱԹԻԱ, 14 փետրվար

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՈՒՅՑ

3 ամիս Լոնտոնի վրայ	109 3/4
3 » Բարիզի »	22 95

Օսմանեան Քոնսոլիտ

Երկկ երկոյ գոյ. [Մինչ Դ. Ոսրի]	20	27
Բնչպի մէջ	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	20	27 1/2
Կէս օրին	20	31
Թահվիլաթը Օսմանիէ երկկ երկ ոյ	76	37
» » Ժամ 5ին	77	10

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹԼԹՍՑ

Փոխառութիւն Ա. Սերի	46	
» Բ. »	27	
» Գ. »	20	27 1/2

ԲԱՒՆԵՏՈՒԹՔ

Սօսէրիթէ ժէնէրալ Անոն. Լր.	4	05
Քրէտի ժէնէրալ » »	7	15
Պանք աք Ֆրանս » »	4	15
Սու. Շանժ. է վալէօր » »	4	15
Ռիէմի » »	15	33
Թրամուէյ » »	61	5
Ռուսվերի Նիկոլաւզի Ֆր.	73	1/2
Բամնեթաւզի Լավրեսմի Գ. Կ.	1	0

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի դրչ.	110	
20 Ֆրանքնոց »	87	10
Աշէլիական ոսկի »	109	39
Մարչ [Կրնանական ոսկի] »	107	
Իմքեխիալ »	89	30
Քրիմլից »	51	05
Ռուպի թղթադրամ »	9	23
Ելեկ. արծաթ [տարբ.] »	108	13
Լենը արծաթ »	102	10
Մէխիլիր »	98	20
Թաքիէ »	20	
Տոկսս Վալաթիոյ Սանդրանի »	7	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 25 փեռվ.

Ֆրանսական Լանթի 3 %	96	07
» » 4 1/2 %	104	90
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Դ.	19	22
» երկրորդ »	74	12
» Լէ Լիի բամնէթ դրք.	358	75
Քանք Օթօման	543	12
Սոսիէթէ ժէնէրալ	—	—
Գրէսի Լիոնէ	788	75
Իտալական լանթի 5 %	89	30
Բրիմիէ Թրէնտ (1890)	421	20
Եգիպտական միացեալ	482	81
Սամ. մաքս. արտեթ.	430	
Սասանիկ Օսմանեան քոնսոլիտ	357	50
Զէր Լանտայի վրայ	25	23

ԼՈՆԴՈՆ, 25

Անգլ. քոնսոլիտ	96	12
Սամ. » Սերի Դ.	19	06
» » » Ա.	46	
» » » Բ.	27	
» » » Գ.	19	06
Փոխառութիւն 1877	—	—
Պանք Օթօման	11	75
Եգիպտական միացեալ (Իսմիդիէ)	95	50
» » (բրիվիլեժիէ) 1890	89	
Տօմանիսալ (փոքր Ռուէիլ)	102	75
Ռուսական 1890	93	37
Ամերիկեան երկաթուղի	21	1/2
Գասասպիկի երկաթուղի	14	1/2
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25	380

ՎԻԵՆՆԱ, 25

Օսմանեան երկաթուղի	37	7/8
» Լէ Լիի բամնէթ.	164	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118	60
» Փարիզի »	46	97

ՊԵՐԼԻՆ 25

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20	230
» Փարիզի »	81	70
Ռուպի թղթադրամ	201	
Օսմանեան երկաթուղի	76	7/8
Սամ քոնսոլիտ Սերի Դ.	18	60
Սամ. Լէ Լի	176	20

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 25

Ֆրանսական Լանթի 3 %	—	—
Օսմանեան քոնսոլիտ Դ.	19	20
Օսմանեան երկաթուղի	74	12
Սամ. Լէ Լի	—	—
Բրիօրիթէ Թրէնտ	422	50
Սամ Մաքս արտեթուղի	—	—
Պանք Օթօման	544	37
Օսմանիէ	—	—

Գաւառական շաբաթներ

ԽԱՐԲԵՐԴ 28 յունվար

Կեդր. Վարժարանի դասախօսներէն Պ. Յովհաննէս Գապուլեան դեկտ. 21ին կնքեց իր մահկանացուն յետ սակաւբեայ հիւանդութեան, զոր դարմանելու համար տեղական բժիշկներ սրտանց ջանքեր ալ կատարեցին. այլ ի զո՞ւր։

Տակաւին 28 տարեկան, առոյգանձն ու բարեկազմ, Ամերիկեան Թուղճի արտադրած ուսումնասիրուներուն ամենէն յաջողակներէն կը համարուէր, փայլուն տաղանդ և նախանձելի կարողութիւն ցոյց կուտար իր դասախօսած առարկայներուն մէջ, 4-5 տարի Գուլճի մէջ պաշտօն վարելէ յետոյ փոխադրուեցաւ Հայ վարժարանը, ուր և մասնաւորապէս երեք տարի արդիւնաւոր գործունէութիւն մը կատարեց, իր մասնաճիւղն եղած էր գլխաւորաբար Անգլ. լեզու և Մաթեմատիք։

Ողբալին բարեկամս, կը թողու իսուգիր կինը, փոքրիկ տղեկը և ծեր գերեզմանասէր մայր մը։ Լուսափայլ բողոքական մ'էր. մեր ազգայինք՝ պատիւ մը ըրած ըլլալու համար իրենց սիրեցեալ և համակրելի ուսուցչին՝ եկեղեցւոյն բակը ամփոփեցին մարմինը, հայ արարողութեամբ, տխրաշուք հանդիսիւ։

—Կանոնաւոր ձմեռ կ'անցնի, սակայն այս տեղ ալ ազատ չի մնաց համաճարակներէն, թէ ինչ անունով հիւանդութիւններ կընան ըլլալ, այդ մենք չը գիտենք, երբ ըսեմ, մեր բժիշկներն ալ հիւանդութիւնը ճանչնալու կը դեգերին, կարծենք ա՛լ մեզ մեղադրող չլլլինը։

Մեկ երկու բացառութիւն մեկ կողմ հաներով տեղացի բժիշկներուն վրայօք հասարակութեան հաւատն ու վստահութիւնը բոլորովին մեռած կերեւի։ Տարուան մէջ կայ անպատճառ մէկ-երկու դէպք պատրաստ, որ այս ինչ տոքթորին կամ ժողովուրդի յորջորջմամբ, այն ինչ հեքիմին տգիտութեան հետեւանքն եղած է, եթէ այս քանի մը շաբաթներուն մէջ հետաքրքրուիս գիտնալ թէ՝ տոքթոր Պողոս ինչո՞ւ բանտարկած են, պատասխանն է թէ երիտասարդ ուսուցչի կսկծալի դէպքին մէջ Գարբրիէլի փոխնորդութեան յանցանքը գործեր է իր մահարոյր մէկ դեղովը։ առ այս իրաւ է որ մենք տոյգ բան մը չենք գիտեր, չի կրնար ըլլալ որ հիւանդութիւնն ինքնին արդէն մահ կպատճառար, պիտի ըլլար եղածը, բայց կը ասենք վերապահութեամբ թէ՝ քանի օգտակար էր արհեստագէտին իր իսկ անձին համար ալ, եթէ սկիզբէն խոհեմութիւնն առաջնորդ ունենալով տեղ չտար աս տեսակ անախորժ ու սրատաքել զրոյցներու։

—Ցաւօք կը գրենք թէ՝ կառավարական պաշտօնատունն որ ի Մէզիրէ, անցեալ շաբթուն մէջ ամբողջովին հրոյ ճարակ եղաւ, կրակը կը սկսի Իտարէի ժողովոյ պաշտօնարանին ձեղունէն, ուր տեղաւորուած կը լինի ջերմոցի խողովակներուն դուրս ելած մասը, բոցաշունչ ջերմոցը սաստիկ կը վառուի, ցերեկ ատեն, դեռ առաւօտ, յանկարծ բոլոր ձեղունը բոցերուն մէջ կը մնայ, օրուան սաստկաշունչ հովը ալ կարւոր բաժին մ'ունէր չարիքին մէջ։

Քաղաքացիներուն կողմէն փափագ կը յայտնուի այս օրերս, որ կառավարատեղին այս անգամ քաղաքը լինի, ուր իրենք յանձն կառնեն նոր կառուցուելիք չէնքերուն ծախքը վճարել. այս տեսակ ձեռնարկ մ'ալ Մալաթիացիներու կողմէ կը կատարուի։

—Այնէն չրջանակաց մէջ գովեստիս կը խօսուի մեր նորահաստատ կուսակալ Ըէուֆ փաշայի արդարասիրութեան և խստատուն պաշտօնավարութեան վրայօք։

—Վիճակային գործոց վրայօք խօսելիք չի-կայ, ասկն բան չի տեսնուած տարտամութեան, և անստուգութեան մէջ կ'երևի, և վերջին ճիչ մը կայ հարցնողին բերանը թէ՝ Խարբերդի առաջնորդը ո՞վ է։

ԵՌԵՍԻԱ, 1 փետր.

Մեր վերջընթաց թղթակցութիւնն յորում ի միջի այլոց ներկայ ձմրան միջակութիւնը կը բացատրուէր, թղթատարութեան յանձնուելէն անմիջապէս յետոյ հերքուեցաւ... սեր մթնոլորտը յանկարծ համակող այն օդերեւութական վիճակաւ, որում հետեւեցան յաջորդաբար տեղացող բազմատարափ ձիւնք և սառնաշունչ բուքն սոյն վերջնոյն հաստատութեամբ։

Խոտամուռնչ ձմրան մը անհրապուրելի վայելք կատարեալ էին ի տառապանս ժողովրդեան աղքատ դասակարգի, որ իւր չքաւորութեամբ անկարող կը գտնուէր գիմագրաւելու իւր վրայ ծանրացած բազմադիմի պէտքերուն։

Առևտուրը կասկածն և արտաքին հաղորդակցութիւնք դադարուն վիճակ մը ըստացած էին բոլորովին։

Բայց, բարեբաղդաբար, ձմրան վերջին մասի մէջ կը գտնուինք, յորում՝ փա՛ռք Աստուծոյ, բարեբար անձրեւք չուշացան, որք վերջին քանի մը աւուրց մէջ ո՛չ միայն ձեան հսկայակոյտ դէպերն սպառեցուցին հաղորդակցութեանց գժուարութիւնները հարթեցին, այլ եւ ցրտաշունչ օդին խստութիւնն մեղմեցին զգալաբար, որով այսօր փետրուարի հետ՝ մեզ կը ժամանէ գարնային մեղմ եղանակի մը հաճելական բոյրն։

—Նախընթաց կիրակի առաւօտ՝ յատենի եկեղեցւոյ կարգացուեցաւ Պատրիարքական մի շրջաբերական յորդորագիրն՝ վերջընթեր կոնդակին խմբագրով։

—Վերջերս հոս տեղի ունեցած թունաւորմանց երկու դէպքեր՝ կրնան զգուշութեանց ներընչումներ ազդել ընթերցողաց։ Առաջինն, աղքատ թուրք մը ընտանիք մը, իւր ընակարանին մէջ ապատկող մկները ջնջելու համար «արսենիք»ով շաղախուած խմորէ հատիկներ ցըրուած էր տանը մէջ։ Մկներու արշաւանաց միջոցին՝ որ եւ իցէ կերպիւ նոյն թունաւոր հատիկներէ մին սխալ պարուակող տանի մը մէջ գլորած ընկած լինելով անցեալ օր անկէ չենուած ապուրը ճաշակելէն յետոյ ընտանիքն ամբողջ վտանգաւոր կերպիւ ընթարմացման դատապարտուեցաւ։

—Երկրորդն. վերջերս, նոյնպէս թուրք ընտանեաց հայր մը, իր զաւակաց համար մանրավաճառի մը խանութէն գնած շաքարեղէններէն կուտայ սոյն վերջնոց, որոց երկուքն կարճ միջոցէն կը մեռնին և մին ալ յուսահատ վիճակի մէջ յանկողին կ'ինկնայ։

Կառավարութիւնը ձերբակալած է մանրավաճառն, որ սակայն կը փորձէ ինքզինքն արդարացնել։ Կը կարծուի ընդհանրապէս որ մանրավաճառն նոյն շաքարեղէնները անհոգութեամբ կշռած լինի այն կշիռով, զոր նախապէս թունաւոր նիւթի մը վաճառման ատեն գործածած էր։

—Մինչև տարիք ունեցող թուրք մը անցեալ շաբթու քաղաքիս Ա.նդրլիայ բուռած լճին մէջ ինքզինքն ընկղմելով ջրամոն եղաւ։ Կ'ըսուի թէ սոյն ինքնասպանութեան շարժառիթ եղած են ընտանեկան վէճեր։

—Գաւառիս սահմանամերձ Վերանշէհրի ցեղապետ Թէմուր Փաշաղասէ Իպրահիմ փաշա, ինչպէս նաև Բախտէի մերձաբնակ Միրալայ Օսման աղա, որք ժամանակէ մ'իվեր «Հավիտիյէ» հեծելազունդերու կազմութեան ձեռնարկած էին, նոյն կարգի գինուորաց համար հարկ եղած բաղմաթանակ հանդերձեղէններ յանձնարարած են քաղաքիս արհեստաւորաց։

Առաջինն՝ Իպրահիմ փաշա ցեղապետ Միլլի քրդաց, որ օժտեալ մայրին գերազանց ճարպկութեամբ մինչև ցարդ յաջողած է երեք հեծելագունդ կազմակերպել. իսկ երկրորդն Օսման աղա՝ նոյնչափ ազդեցիկ իւր ցեղակցաց մէջ, որք կը կոչուին Կէվզրի և Մըրտէսի, կը ջանայ նոյն կարեւոր ձեռնարկութեան մէջ վար չը մնալ այն ցեղապետներէն, որք հեծելազունդաց կազմակերպութեան գործը բաւական առաջացուցած են արդէն։

—Որպէս կ'իմանանք, Արզնիի վանքին միաբանութենէն 2 վարդապետաց հեռանալն գլխաւոր շարժառիթն եղած է այն հրատարակութիւնը, որք մերթ ընդ մերթ կը տեսնուին ազգ. թերթերու ոմանց մէջ, իբրև թէ նոյն վարդապետք՝ վանական շահերն անտես ընելով՝ իրենց նիւթականը պարարելու միայն կը հետապնդին և արգելք կը լինին վարժարանի հաստատութեան և այլ օգտակար ձեռնարկութեանց։

Այժմ, որ նոյն վարդապետք՝ (որոց մին մանաւանդ՝ «Հեռեսնութիւնը» տարի նոյն վանքը բնակելէ յետոյ՝ այսօր հազիւ իւր ծերութեան օրերը խնամարկելու բաւոր նիւթական համեստ վիճակի մ'ուէր եղած է,) ո՛չ եւ վանքին մէջ կամ շուրջը կը զբաղուին, և նոյն հաստատութիւնն ենթակայ կը մնայ Գեր. Վանահօր ազատ գործողութեան, բաղումք իրաւամբ կը յուսան թէ Նորին Գերապատուութիւն՝ գէթ ա՛յժմ պարապ չկենար, և կարեւոր միջոցներն այժմէն կը պատրաստէ գտնել յետ վերջանալոյ ձմրան, որ սովորաբար բաւական ծանր կը լինի յԱրզնի, բանալու համար Վարժարան մը նոյն վանքին մէջ, որոյ դիրքէն և համբաւէն անհրաժեշտապէս կ'ակնկալուի գէթ այդչափ բան։

—Շաբթուս մէջ կարճօրեայ հիւանդութեան մը հետեւանօք՝ մեռաւ Ս. եկեղեցւոյս կարեւոր երգիչներէն պատանի մը, Յարութիւն Թ. Գասապեան, եղբօրորդի «Էշնէչ կամ «Ներսէս» գեղջ ժողովրդական երգոցուն, Արժ. Տ. Ներսէս քահանայի, (Տէր-Պապ)։

Թէեւ համաբաստաց Պ. Ն. Շահլամեանցը ունկնդրելու բաղդը չենք ունեցած, սակայն առաւել կամ նուազ իրաւամբ՝ կ'ենթադրենք թէ հոչակաւոր երգչին որպէս պատկանած զարգանալու հակամէտ «Թենոր» մը կորուսինք յանձին վաղամեռիկ պատանւոյն։

Թէեւ քիչ ժամանակէ ի վեր սկսած էր երեւիլ այդ ապագրիղին մէջ, բայց շատ ճանչցուած էր յամենուստ։ Հասարակութենէն բաղումք՝ «Մուզիքաւոր ձայնով» կը կոչեին զայն։

Մեծաւորի մը վայել վշտակիր յոքնախուռն բազմութիւն մը կը հետեւէր սեւաքօղ դագաղին, որ անողոքաբար գրկած կը տանէր ծաղկատի երգիչը, որ եկեղեցական երգչաց դասակարգին մէջ՝ իւր մասնաւոր տեղը գրաւած ունէր, զոր տարաժամ բաց կը թողու այժմ։ Գ. Կ. Ռ.

ԿԱՐԿԱՍԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

(Թիֆլիզի լրագրէն քաղուած)

Քաղում ենք Բաքուէն՝ Թիֆլիսոյ մի քանի տեղեկութիւններ Կովկասի և հայերի վերաբերեալ։ Մի տակտակից, կազմած բաւական հնացած տեղեկութիւնների համաձայն, Կովկասի ամբողջ ազգաբնակութեան թիւն է 6 միլիոն 689,967, որից 803,696 հայեր, 1,915,614 ռուս, վրացի ազգութիւններ՝ 1,408,886 հոգի, թիւ մարդոց 1 միլիոն 27,828։ 1885 թւի տեղեկութիւններին նայած՝ Կովկասում եղել է 7,284,547 հոգի։ Ամբողջ Ռուսաստանում հայերը ունեցել են մայր եկեղեցիներ և եկեղեցիներ—1272, աղօթարաններ (մատուռներ) 3, քահանայ 1494, սարկաւագ—17, դպիրներ 514։ 1890 թւին ռուսաբաւանութիւն ընդունել է 15,160 հոգի, ամենաբիչը հայերը—7։ 1890 թւին ամբողջ Ռուսաստանում, բացի Ֆինլանդիան, ապագրվել են 8638 հեղինակութիւններ, որոնցից հայերէն 102 հատ։ Հայերը ընտանում են 7 տեղը (ռուսներից, լեհացիներից, գերմանացիներից, էստոնացիներից ևն յետոյ)։ Վերջապէս Ռուսաստան հրատարակվող 712 պարբերական հրատարակութիւններից 6ը հայերէն է եղել։

—Յունվարի 25ին, Թիֆլիսում առաջին գիւղական վաճառական Յոսէպի Պատոյով ինքնասպանութիւն գործեց։ Վարձելով Իրէանէ հիւրանոցում մի սենեակ, նա ատրճանակով սպանեց իրան. բարեկամներին, որդկերանց և ինոջ հայցէներով գրած նամակներով նա խնդրում է ոչ ոքի չը մեղադրել այդ սպանութեան մէջ, որի միակ պատճառն եղել է այն, որ հանդուցեալի վաճառականական գործերը շատ վատ են գնացել, և նա ընկնելով ահագին պարտքի տակ՝ գտնվում էր անելանելի դրութեան մէջ։ Իր մի նամակում նա ասում է։ «Ոչ ոք չէր կամենում մեռնել իմ դրութեան մէջ։ ոչ ոք ընկերաբար ինձ օգնութեան ձեռք չը մեկնեց, և ես ստիպվեցայ վերջ տալ...»

—Աչքի առաջ ունենալով որ Լեհաստանի առևտրական յարաբերութիւնները Թիւրքիայի և Պարսկաստանի հետ աւելի և աւելի զարգանում են, Վարշավի Կրոնենբերգեան առևտրական դպրոցը նորերում մտցրել է առանձին առարկաների կարգը նաև տաճկական և պարսկական լեզուները։

—Բիլթիա Վէրէսէոպ լրագրին հաղորդում է, որ Էլիմոնց նախարարի կարգադրութեամբ մի յատուկ յանձնաժողով է կազմած նախագահութեամբ գաղտնի խորհրդական Երմոլովի և մասնակցութեամբ շաբաթի գործարանատէրերի, որ պէտք է որոշէ թէ ինչ ձեւով պէտք է գործարաններից ստացուի 1892 թուի սեպտեմբերի 1-ից շաբաթի վրայ դրած պուդից 40 կոպէկ նոր հարկը։ Նախարարութեան հաշուով, եթէ աչքի առաջ ունենանք, որ Ռուսաստանը տարեկան 16 միլիոն պուդ շաքար է գործ ածում, այդ 40 կոպէկի նոր հարկը զուտ արդիւնք է տալու պետութեան գանձարանին 6,400,000 ռուբլի։

Ամերիկացի չորս դրամատէրերից բաղկացած մի խումբ, որին գլուխ է անցած ամերիկացի յայտնի արդիւնաբերող Պ. Մոնկը, Կովկաս է ուղեւորւում, նպատակ ունենալով Երեւանի շրջակայքում մի յարմարաւոր տեղ որոշել բամբակի տնկարաններ շինելու և ամերիկական սերմերից բամբակ ցանելու համար։ Ցիշեալ խումբն, մայրաքաղաքի թերթերի ասելով, մտադիր է գործն ընդարձակ հիմունքների վրայ դնել, ի նկատի ունենալով, որ բամբակագործարանատէրերը մեծ պահանջներ ունին։

—Պարսից կառավարութիւնը, մայրաքաղաքի թերթերի ասելով, մի խումբ ռուս դրամատէրերի պայմանագիր է տուել Պարսկաստանի հիւսիսային մասում տրանսպորտային ընկերութիւն հիմնելու։

—Մայրաքաղաքի թերթերի ասելով պետական կալուածների մինիստրութեան երկրագործական և գիւղատնտեսական դեպարտամենտը մտադիր է այս տարի փորձեր անել Կովկասում ափիոնի անկարաններ շինելու։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆԵՐ

ԲԱՓՈՒՐԻ ԽՆԴԻՐԸ

Առաջները՝ մեր հայրերուն, հաւերուն ժամանակները ամէն տանտիկին յատուկ գդրոց մը կունենար, ուր իրենց խելքին կորած, սովորական դարձած դեղերը կը պահէին։ Պաղ ԷՍ առած, քրտնեցուցիչ օիլսոռ մը։ Գլուխդ կը ցաւի, բուժիչ վարդի քացախ մը։ Եւ վերջապէս ամէն ցաւի դարման մը ճարելով կը մարտնչէին ժամանակին բժշկայ սովին դէմ։ Սակայն այն ատենները անցան, հիմա գրեթէ ամէն թաղ իւր նշանաւոր բժիշկն ու քանի մը հատ ալ օգնականներ ունի, որք ամէն կոչման թերուս չատ նպաստաւոր կերպիւ կը պատասխանեն։ Բայց դարձեալ մենք ենք որ մեր նախահարց արարքը քննադատել միշտ կը սիրենք։ Եւրոպայի մէջ՝ ուր բարքերն այնչա՛փ փոխուած են, այդ մեր հին կարծած սովորոյթը տանն ու կենաց գլխաւոր պիտոյքը կը կազմէ։ Հոն ամէն տուն իւր փոքր դեղարանն ունի, և հոն ալ՝ ինչպէս մեր հին տանց դեղի տուփերուն մէջ, քափուրը (տէՖՖէրէ) մեծ դեր կը խաղայ։ Մինչ մեր մէջն ալ չը կա՞ն դեռ եւս հին կիներ, որ գլխու ցաւի, ողնայարի ցաւի, ամենուն համար ալ գիտեն գործածել քափուրը, զանազան հեղուկներով խառն, քացախ, ալքոհոլ և իւղ։ Սակայն այս արտաքին գործածութիւնները հոգ չեն, և երբ քափուր գործածող տիկնանց մէջ յատկանիշներ ալ քիչ չեն կարծեմ, այն ատեն խնդիրը կը փոխուի։ Սորա իրենց խելքին հետեւելով աւելի կամ նուազ քափուրը իրենց հիւանդներուն և մինչև իսկ զայն ներսէն գործածուելու դեղի մը նման ալ կը ջամբեն։

Բարիզու մէջ կին մը իւր ինն ամսուան տղուն սիրամարմ քափուրախառն երիցուկի իւղ կուտայ։ Կէս ժամ վերջը տղան խիթերէ տանջուիլ կը սկսի, եւ երեկոյին մահը իւր գործն աւարտած կը լինի։ Բնականաբար կառավարութիւնն այդ մահուան պատճառն հաստատելու կ'ուզէ և երեք լաւագոյն բժիշկներ կը հրաւիրուին բժշկական քննութիւն մը կատարելու։

Իրենց տեղեկագրին գլխաւոր հետեւութիւններն էին թէ այդ 15 կրամ քափուրախառն երիցուկի իւղին մէջ գտնուող մէկ ու կէս կրամ քափուրը կրնայ ընդհանրապէս մահացու լինել։

Նոր խնդիր մը ծագեցաւ այսպէս թէ քափուրը ո՞ր քանակութեամբ կրնայ թունաւոր լինել։ Անով տեղի ունեցած թունաւորութեանց դէպքերը շատ հազուագիւտ են։ Թրուսօ տեսած է կին մը որ տասը կաթիլ քափարախառն հեղուկ մը գրեթով ներարկելով իրեն, նոյն օրն իսկ թունաւորման նշաններ ցոյց տուած էր։ Նոյնպէս երկու տարեկան տղայ մը 50 սանթիկրամի քափուրի փոշի գրեթով ներարկելով համանման նշաններու ենթարկուած էր։

Մինչեւ հիմայ ծանօթագրուած դէպքերուն մէջ միայն վեց մահ պատահած է և քառասուն այլ թունաւորներներ մեծ չանիւք հազիւ կրցեր են ազատիլ մահուանէ։

Սակայն այս դէպքերուն մէջ ալ քանակութիւնները շատ տարբեր լինելուն, դարձեալ յայտնի չէ եղած թէ այն ինչ տարիքին համար որչափ քափուրը մահ կը պատճառէ և որչափը իբրեւ դեղ կը ծառայէ։ Այսպէս վերոյիշեալ դէպքերուն մէջ երկու տարեկան տղայ մը 75 սանթիկրամ քափուր առնելով մեռած է, մինչդեռ մին քսան տարեկան և միւսը երեսուն տարեկան երկու երիտասարդներ միասին 20 կրամ առնելով միմիայն պարզ ու անցողական անհանգստութիւն մը ունեցեր և շուտով ալ բժշկուեր են։

Անասուններն ալ քափուրին ներգործութիւնը շուտ կը զգան։ Տօքթ. Մինկինի քանի մ'անասնոց քափուր տալով ջղաձգական շարժումներ, վհատում և թմրութիւն տեսած է անոնց վրայ սրտի անհամեմատ բաբախմանց և ընդհանրապէս ինքնարման հետ խառն։

Բժշկական Ակադեմիան իւր օրագրին վրայ ունի այս խնդիրը և մինչև անոր վերջնական լուծումը արգիլած է քափուրն ըստ հաճոյս գործածել։

Վ. ԳԱԼԲԱՖՃԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ—ԳԱՐԵԶՐԱՏՈՒՆ ԲՈՄԵՐՍԻ

Մերենէպանի փողոց, Թիւ 12

ԹԻՒՆԷԼԻ ԵՒ ԼԵՆԷ ԳՐԱՄԱՏՈՆ ՄՕՏ

ԿԱՆԱԹԱ

Պատրաստած ամենայն ճաշարանեալ մայրաքաղաքիս արդյունաւոր հասարակութեան թէ ի մօտոյ վերջ յիշեալ անուան ներքեւ Ճաշարան հիմնեցի Գարէզրատուն մը պիտի բանամ, ընկերակցութեամբ հանրածանօթ և յոյժ փորձառու խոհարար Պ. Քանոնանթէն Արվանիթոբուլի, որ 30 տարի ծառայած է մայրաքաղաքիս գլխաւոր ճաշարաններուն, ինչպէս նաեւ հանգուցեալ Ս. Իքանոսի ճաշարանին մէջ ի Գալաթիա, որպէս զի անդ այցելուներուն կարենամ բնծայել պատուական կերակուրներ։ Սոյն ճաշարանին մէջ պիտի գտնեն նաեւ ազգիս գինիներ, սեսակ սեսակ ընտիր ըմպելիներ, արագ եւ անսոգիւտ սպասարկութիւն, Նայնպէս յանձն կառնում կերակուրներ հայթայթել՝ հաղորդութիւններու, ասնախրմութեանց, հարսանեաց եւ մկրտութեանց հանդէսներու, յոյժ չափաւոր գիներով։ Խոհանոցի գործիներ եւ սեղանի սպասք վարձու կը տրուին։

Ցուսալով որ պիտի բարեհաճիք նախընտրութիւն տալ ինձ, մնամ ամենայարգանաց յարգանօք։

ՏՅՄԵԹՐԻՈՍ ԱՆԵԼՕԲՈՒԼՕՍ
ԲԱՆՕԹԱՆԹԷՆ ԱՐՎԱՆԻԹՕԲՈՒԼՕ

ՄՈԼԻԷՌ

ԵՐԵՒԱԿԱՅԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴ

Երեք արարուածէ բաղկացեալ սոյն ծիծաղաշարժ կոտակախաղը հայերէնի թարգմանուած և 62 մեծադիր երեսներով մաքուր տպագրութեամբ հրատարակուած է։ Պարզ ընթերցանութեամբն անգամ խնդուք պատճառող սոյն կոտակախաղին ներկայացուելու հրամանն ալ առնուած ըլլալով, ուզուած ժամանակ պիտի կրնայ ներկայացուիլ։ Գինն է 2 դահեկան։ Թարգմանիչ Պ. Ա. Մասեհեան։ Հրատարակիչ Պ. Տ. Փափազեան։ 2—3

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵՍԱՓԵԱՆ ԵՒ Յ. ԴՍԱԳԻԼԵԱՆ ԸՆԿ

Պաճէ. Գաբու Ճէլալպէյ խանիկեր, Թիւ 10

Ջմեռուան առթիւ սոյն հանրածանօթ վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին Զինէ եւ Ճամլէք ուղղակի հասած նոր բերք՝ զանազան տեսակ գերընտիր եւ ազնիւ ու անուշաբոյր ամէն ճաշակի յարմար։—Կազանգի Նաւերու համար՝ թէ յոյժ լեցուն Ճարտնական, Զինական եւ Հնդկական այլ եւ այլ մեծութեամբ եւ ձեւերով գեղեցիկ և նկարազարդ տուփեր։— Ցանկալի գոյացում տալու համար բնաւ ջանք չը խնայուիր։— Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով և ճշդութեամբ։— Գիները օրոշ եւ խիստ ապասոր։— Զի՛ք սակարկութիւն։

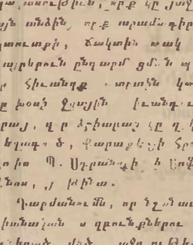

ՔՈՒԼԻՄ ՍԻՄՈՆ

ՍԻՄՈՆԻ ՓՈՇԻ

ՔՈՒԼԻՄ ՍԻՄՈՆԻ ՕՃՍՈՒ

Ցանձնարարուած Բարիզի, Վիէննայի, Լանտոնի, Պերլինի, Նիւ-Եորքի բժիշկներէն։

Աժանէն վաղուընէ կոնցց կորմէ ընդունուած՝ այս նիւթեր, Նրբութեամբ և ընթեր անուշահոտութեամբ պատրաստուած, կը ներմուծուին գէմքի և ձեռաց վերնամասին, եւ անդրդուտելի կանրութիւն մը կուտան մարթին և կ'ամրացնեն մարթին վրայ ցուրտէն արեւէն եւ ծոցոս օդին տարուած գոյները։

ՍԻ՞ՄՈՆ, Բրօտանա փողոց, 36, ՓԱՐԻԶ

Դէղարան, հատավաճառք, վաճառանոցք ևն։

Սիկառի թուղթերուն ամենէն ընտիրն ու ամենէն ախորժելին է

ԼԸ ՍԱԻՏ

միակ կեդրոնատեղի ի Կ. Պոլիս։

Ի Պոռն Մարչէ 354, Բերա, մեծ փողոց։

ԱՅՆ ԱՆԶԻՆՔ

Որոց կեանքը խանգարուած է ջլային դրութեան հիւանդագին վիճակ մը եւ ոչք կը տառապին գլխաւոր ուղղակի ցաւէ, մեծ դպրութեան, յուզումէ, քնատութենէ եւ այլն, ինչպես նոնք, ոչք լիցուած ո նին (անդամալուծութիւն, խօսելու անարդութիւն, լի ոյութեան պակասութիւն, որք ելը յաջողդն ի ջուած ք ն, եւ այն անձին, որք տրամադիր են իրենց անձին գործ ունենալ, դեղագ. ծ, գարաքէշի հրապարակ, Թ. ա 5, Կ. Գոնա Պ. Սրբանչի, Ն Ոսքիա եւ Գ. Գալաթա։

Դարմանումն, որ Ղշնաւոր բժշկաց ընդունած գիտնական ս զբուն քերու վրայ հիմնուած է եւ ուսեցած մեծ յաջոզ ութեանցն համար արձակ մտադրով վաճառուած է կանի [Գիա] 1889ի առողջաբանա-բժշկական միջազգային ցուցահանդեսի մէջ, շատ գիերին եւ ոսան է եւ կը կայանայ գրուն լուս ոսյի մը մէջ, որուն արդիւնքը բամանալ է։ ՏՐ. ՌՈՄԱՆ ՎԱՅՍՄԱՆ

ՆԵՐԱԾՈՒՄԻ ԵՒ ՍՐՏԱՆՈՒՄԻ

Տ. Աժանրեան եւ ընկ. պատիւ ունին ծանուցանել իրենց պատուարժան յաճախորդաց և առ ժեծայարգ վաճառականս, թէ Անգլիայէ վերադարձած բլլալով հաստատուած են Մեծ Նոր Խան Թիւ 47 սենեակը ուր պիտի ընդունին անգլիական ամէն տեսակ ապրանաց յանձնարարու թիւններ։

Լոնտոնի, Լիվերբուլի եւ այլ անգլիական գլխաւոր հրապարակաց վրայ թերքական արտադրութիւններ վաճառելու միջոցն ևս ունին։

Հարկ կը համարին ծանուցանել միան գամայն, թէ իրենց հաստատած երկարամեայ ոգեղի՝ յարաբերութիւնք ուժ գիտութիւն կուտան իրենց վերոյիշեալ գործառնութիւնք գոհացուցիչ եղանակաւ կատարելու։

Կարեւոր գիտութիւններ պիտի տրուին իրենց դիմողաց։ 7—10

ԼԱՆՕԼԻՆ

ՔՐԵՄ ՏԷ ԹՈՒԱԼԷԹ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ պարման ընդդէմ այրուածոց կեպեքատանների։

ԳԵՂԵՑԿԱՆՆ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒ ԴՈՅՆ գարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւնարբութեանց։

Կը վաճառուի ամէն դեղարաններու եւ գեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ և ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Մ. Ա. ՅԱՐԼՕՅԼԷՆ

Կարաքա, Մերենէպանի փողոց, Գրնաճեան խան։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ

Զմրան մէջ որ ամենէն վտանգաւոր եղանակն է շնչափողերու համար, կը յանձնարարենք Հոկի Ձկան իւղը որ հանուած է Թէռ Նէֆի մէջ բռնուած Մորիս քլան թարմ լեարդներէն։ Ցարդի գեղեցիկ գոյն մը և թարմ սառնել չի փոփոխիր համար։ Բառանամեայ փորձառութեամբ ապացուցուած է իր ամենէպ ազդեցութիւնն բնդդէմ կոշտի հիւանդութեանց, ցնցոտաղբոս, հաչի եւ։ Իր իւղոտ նիւթին ազդեցութեամբ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՂՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. ոսկի 1,000,000 **"ՓԻՆԻՔՍ"** Հիմնեալ ի 1782 թուականն յամին

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի դլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ դումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի փոխուց համար։ 11

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և դործակալ, կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մինչեւ դրութեան ստորագրելուցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն դիրք ստանալու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. դործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու նկեր ցարի 11։ և 12, Սանտալճը խան, Դալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Անգ. ոսկի 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890 6,165,860
Տարեկան հասոյթ 14,135,925

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ստացամէջ դանուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14։ 16

ՖՈՒԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱՂ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ դումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. Ֆինիքս միացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամ ... ուխն ... պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Ֆռանքֆ...

ELIXIR DIGESTIF DE PEPSINE

de GRIMAULT et Cie Pharmaciens à Paris

ԲԱՐԻՍԵՏ ՄՈՒԴԻՄ ԷՃՋՈՒՃԸ ԿՐԻՄՕԼ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸՆԸՆ թէրթիպ ինմը օրատուու ԷԼԻՔՍԻՐ ՏԻԳԷՍԹԻՖ ՏԸ ԲԷՊՍԻՆ նամ սինթրիսի վէ եախօտ հազմ ինթրիսի մուալիէսի։

Մինտ խասթալդիարընդն էքսիրխի, միտէտ, թասմը հազմ ինթրիմէքլիկէ քիֆահէթ իտէնէք զատար հազմա տայիր սու պուլանմասընան նէյէթ իտէր։ Գօնում մինտիրինն սուտու իլէ թէրթիպ իտիլմէր օլան կրիմօլ վէ Գումբանեասընդն, Բէքսին նամ մուալիէմինդն չու խասէպի վար տրը քի, ինսանդն մինտիմտէ եէմէյի հազմ ինթրիդն սու եէրինի թռնդար։ Իրմէ պու սու օ սու տուր քի, սահա լաքթիք իլէ պիդիէյէրէք, ինսանդն մինտիմտէ կիրէն հայվան էթինի սուտա թահմիլ իտէր, վէ պատէհսուս էդդիր սու տա զան լոր։

Էյէթիս վէ գումէթ վիրմէի չարապարդն բուհու (արդօղ) Բէբանի հէր էկօնա էհսանէն էյի սու բէրմէտ մուհտաղաս իտէր։ Խանդ, պու իլան տէկիլ հայ վէ թօշհալիք նամ, իլլա, սուրբ օլարաք վիրմէկի տիր։

Կրմիլ վէ Գումբանեասընդն նչիքար տը Բէբսինի, տիմաղա հօշ կէլիպ, վէ աթիտ միտնէրէն խասթալդիարը ակէ իտէր, վէ եախօտ էօնիւնիւ ալար, եանի,

Եէմէյի էյի սինդիրմէկ քիրք	Վէ զուսմա վէ ամէլ,
Վէ պուանդրի վէ միտ էքսիմէսի,	Վէ պօղազ ադրըսը,
Վէ միտ իսթիհմէթի վէ սըզըսը,	Վէ պօղազ չիմէսի,
Վէ չէտիտ միտ ադրըսը,	Վէ դարա ճիմէն իսասթալդիարը։

Մէկզիրտ մուալիէ, համէտ գատրնարդն իսթիֆիրա ինթիէլիրէնն էօնիւնիւ պարդը կիպի, կէրէք ինթիեարդարա կէ կէրէք խասթալդիրան չրգան ատամիարա տախի գումէթ վէրիր։ C

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՊԷՆՃ

ԱՍԻՈՒԱՆՍ ՔՈՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ԶԵՂՉի կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողը կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր դործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահչէ Դաբու, Մէյտանեքը սոքաք, Ուէթալ խան։

Լ'ԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԹՆԱՑՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Ամեն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ դժուարանալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակերն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով՝ մեր խնայածներն յուսդէտս կը վատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ'Էքօնօմի Էնթէրնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր դումարներ, այսինքն ամիսը հինգ տասը ֆրանկով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք հաստատ դրամագլուխ մը։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ 265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Սիրքէճի, հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլէնկեան խան, թիւ 26-27. ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆի կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՕՆԵԱՆ։

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Բերուի քաջայով շինուած ՄԱՌԵԱՆի ԴԻՆԻՆ պնդացուցիչ և գրդռիչ դեղերուն ամենէն ազդուն է, գերընտիր վերանորոգիչ մարսողութեան և շնչառութեան գործարանաց, ձգտող ձայնական լարերու։ Քինինայէն նախամեծար է որուն ջերմացուցիչ յատկութիւնները չունի, անարիւնութեան դէմ գործածող դեղերուն մէջ ամենէն գերազանցն է։ Իւր քաղցր համով ընդունուած է իր աղանդերի գինի և այսպէս, հաճոյալի ձեւոյ մը ներքեւ, ոյժ և առողջութիւն կուտայ։ Կը բժշկէ էրիկմարդոց Անկարողութիւնը և ամենէ ակար անձանց կուտայ կորով և աչխոյժ։ ԹՈՄԱՌԵԱՆի, քաջայի առաջին ծաւալիչը, Պուլվառ հոսման, 41, Բարիզ։ Թուրքիոյ բոլոր դեղարաններու և դեղագործական մթերանոցներու մէջ կը գտնուի։

ՓԻՆԹՕ ԱՄՐԱՄ ԵՒ ԸՆԿ.

Փինթօ Ամրամ և Ընկ. վաճառատունը պատիւ ունի ծանուցանել մայրաքաղաքիս եւ նահանգաց կօշկակար արհեստաւորաց թէ իր խանին մէջ (Փինթօ Ամրամ խան) ի Պոլիս, Սուլթան-Համամ, հաստատած է մեծ մթերանոց մը Հռոդոսի եւ Միտիլլիի մեծ գործարանէն եկած քէօսկէլէներու։

Մթերանոցն վաճառատան մէջ կը գտնուին Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ լաւագոյն գործարաններէն եկած ամեն տեսակ կաշի՝ կօշիկներու չինութեան համար։

Փինթօ Ամրամ և ընկ. վաճառատունը, երկար ժամանակէ հետէ հանրածանօթ այս տեսակ գործոց մէջ, կարող է պատասխանել ամեն պահանջմանց իր բազմաթիւ յաճախորդաց որք այնքան լիուլի վստահութեան ապացոյցներ տուած են իրեն։

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ՎԻԵՆՆԱՅԻՆ 1888 ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ ԲԱՐԻՋ 1878

QUINA-LAROCHE

ԳԻՆԵՀԱՄ ԷՄՊԵԼԻ

Գինա Լառոշ հասարակ պատրաստութիւն մը չէ, այլ լուրջ ուսումնասիրութեանց և աշխատութեանց արդիւնք, որք ամենաբարձր վարձատրութեանց արժանացուցած են անոր հեղինակը։

Միացունել երեք գինեգինիներու բաղադրութեանց ամբողջ պայմանները, յեսոյ յոյժ սեռրժ8հարդ էքսիր մը պատրաստել. ահա՝ Գինա—Լառոշի հաստատեալ գերազանցութեան գաղտնիքը, որով գիւրացած է ստամոքսի հիւանդութեան, անախորժութեան, անարիւնութեան, երկարատեւ ջերմի և այլոց բժշկութիւնն։ — Կը գտնուի ի Բարիզ, թ. 22 և 19 Տրուօ փողոց. և Դեղատանց մէջ։ 221

ՊՏՈՒՂ ԼՈՒԾԻԶ ԵՒ ԶՈՎԱՑՈՒՑԻՉ

ԽԻՍՏ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ

TAMAR INDIEN GRILLON

Ընդդէմ ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԵԱՆ իւներթութեան, գլխացաւի, մաղձի, անախորժութեան, ստամոքսի և աղեաց անկանգ ստութեան։

ՓԱՐԻԶ, Ե. ԿՐԻՍԼՕՆ, 33, Աբշիվ փողոց և դեղարանաց մէջ։ 33, rue de Archives

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՈՒԻՆ

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ

ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽԻ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՈՒՆՈՒԷԼՈՒ ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԷՆՖԼՈՒԷՆՑԱՑԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիա Գառպոնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուրդը։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈԹԻ ՕՀԼԵՐԵԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԷՆ ՕԱՒՏ ԻՒՂ

Իրաւամբէր որ շատ Ի ապայով

Գեղագտեալ Սէմուէլ ՍԿՈԹԻ և ՊՕՈՒԻՆԻ Ի Նիւ-Եորք։

ԿԱԹԻՆ չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններն զատ, իբրեւ ոսկրեղիններու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԵՐ ԵՒ ՀԻՐԵԱԼ 212

SIROP DE QUINQUINA FERRUGINEUX

de GRIMAULT et Cie

Pharmaciens à Paris

Բարիս էշնախդարդասան Արմօլկէ գումանասընդն Չէլիբի կէ զմանալսալը շարեպտու։

Տիմաղա խօշ կէլէն իշպու պէրբակ շարեպտա, խասանա զուվէթի վիրէն զմանալսասան մատտա, զանդն պրոշլուսա անսարրընասն օրան չէլիպ տախի վար տրը։ Բարիսին էն միսէթպէր հէքիմէրի, ընդարդիկի տէֆ ինմէք, վէ Վէնէ զրդարդն վէնտարդի սերբիմէսի Զօլպէյէմմադ, վէ զուվէթինն ուրդմիլ ատամլարա գուվէթ վիրմէք իչէն, մէգզիրը շարեպտու խասթամլ խասէրէր։ Գատրնարդն էքսէր տէֆա տիւշար օլտուզ զամանդրդ, վէ Լէոպրէ Թապար օրանան գատնրարա մահասա խասթալդրդան նէյէթ իտէն, վէ թէհսամիլ օրանմադ տերբէէտէ օրան միտէ ադրըսընը անմիտ տէֆ ինթիկի կիպի, գատրնարդն ատէթինի նիպամինա տէվամ ինթիրիր վէ գօրդրդաթըրը։ Բէնգսրդ, լամթաը, վէ սրբասալը չօնուզդարա տախի հէքիմէր պու շարեպտու վիրէրէր, Վէհսարդ իշպու շարեպտ իշտահը ադար, եէմէյի զօրդ հազմ ինթիրիր, վէ չարընմասան վէ եա ուզուն միւտտէթ տէվամիտէն խասթալդը սէպպինանէն գանդրը ազարմը օրան պիրինիմ գանդրը։

ԿԱՐԻՄՕԼ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸՆԸՆ ՁԷԼԻԲԻԻ ՎԷ ԴԷՆԱԴԷՆԱԼԸ ՄԱԼԼԱԿԱ ՇԱՐԱԳԸ

Իշպու մուալիէսէ պուլը նան շարապը, տօղրուտան տօղրու։ Մարակա տան սաթրն ալնընդզ տրը։ ֆասրիպամընդ, էն ազը օն սէնէլքտէն ալնազը շարապ խթիմալ ինմէք։ Իշպու շարապ, ատամա գուվէթ վէրիր, եէմէյի հազմ ինթիրիր, վէ մտէյէ ֆայիտալի տիր։ Տիմաղա ըէք խօշ կէլիպ, «Քինինա ժօն բասեալ» թապիր օրանան զընազընասա մախսուս սաթրընը վար տրը։ Սաթրընը ազ վէ սաթրընը օրմանան զընազընասը շարապդարդն խթիմալ օրանմանը թավսիէէ իտէրիզ։ Սաթրընը պէօյիք էշզմանէլերդտէ։

Բարիստէ վիմիէն օսգազընասա 8 նուսխրօղու վէ ապիր մէշհուր էշզմանէլերատէ պուլունուր։ C

ՔԻԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուէ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլ և Ազէ-Եւլէյ ֆէնէ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գալալէնիա	4845
Էգբուրիա	7718	Պոմէրնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	5574
Ուրանիա	7268	Մարաթան	2403
Բաւարիա	5557	Գալլա	2393
Սէքսոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Դիմիթիա	4557	Բարմիրա	2144
Ավէրբօ	2443	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մորդգոթ	1855
Շէրվուրկ	1614		

Դիմել առ Թ. ՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ ֆարթակարգ
Thomas C. Joly
Սէրքսիատես խան թիւ 11
Գալաթիա 17

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէլիայէ և Պոռնոսի ֆէնէ կանոնաւորաբար։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 250 ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղղիչ և աբատ ուղեւորաթիւ
Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Մոմհանէ Սիթէ ֆրան ուէզ 5

ԳԻՆԻ ՁԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տարբեր Բէրի ներմայրին հիւանդութեան, այս դէպքն որ անքան բազադրութիւն մի զուտ բուսեղինոց, է դասական և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճաճանչաւոր վայրերու ներմամբ կլմսալ կամ ապականեալ օդերն, որոնք օգտակարութիւնն և ազդեցիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորելով է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբ։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անկանելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց առանձնաբերութեան է ջերմն և տաքուցա, թագուն ջերմ, դարբերական ջերմն, ընդհանուրն ջերմ մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Բուսական արեալ օգերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճաճանչաւոր վայրերէ բուրեալ մահահոտ նիւթերով, կամ յոյժ տղմանոցներէ և ալանների ծակտիներէն ելած թունաւոր կազդերով, զոր մարդիկ կը ծծեն ընդհանութեամբ։

Այրերի ջերմն ու տենդից դէպք կը ընդէ այդ դունաւոր նիւթոց կամ կազդերու ազդեցութիւնն և գուցէ կը վառէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ դրդեմութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, միայն թէ որուան հրատեղից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ձկեցաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Գալաթիա։ Գ. Պոլսոյ։ 23

ՄԱՍ

ՇՈՒԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻԼԷԲԻՈՒԼ Ի ՄԷԼԲՈՒՐՆԻ ԴԷՊ ԲԱՆՔ

ՁԷՖԻՆԱԿ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանադա	4200	Սիթիզ	3000
Ֆերս	4000	Սուրբիա	3000
Օսմանլի	4000	Նեբրաթիս	3000
Սեսսոդրիս	3250	Բէրա	3000
Թիրա	3250	Լօրիս	800
Մակասար	3250	Գլասգոա	800
Մարիոթիս	3250	Ռեսէլ	700

Օսայէն չոգենաւը Օսեասէն վերադարձած ըլլալով ամսոյս 15ին Լիվերբուլ պիտի երթայ ուղղակի,

Բէրա չոգենաւն ամսոյս դէպի 22ին Լիվերբուլէն ասա կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՖՄԱ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
14 34, Ճէյմս Սգրիգ Լիվերբուլ։

ԱՒԱՂԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Սբրեթ-եկ. Աֆէլէս, Կ. Պոլսոյ և Օրեսայի ֆէնէ

ԹՈՄԱՍՈՒԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔԸԿ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բարէրմ	3200
Անտէլլ	3000	Կարիկօ	5500	Բանտեր	1700
Աբօլլօ	5500	Կիրանտօ	2200	Բլարիս	1500
Արկ	2300	Կոզզ	1800	Բոլ	1000
Արիսոդրդ	3000	Կրօսնօ	2200	Գուրդ	2800
Պասանս	3000	Հիբրս	2000	Դիալիթ	4400
Պրօտարիս	220	Հիսալկ	3000	Լիմալդ	3200
Պրամվ	2000	Հիմուս	7000	Լօլլ	3000
Զէֆիալ	8800	Հուսիմէր	1200	Լոմնս	3500
Գէյրբ	2600	Ալակ	5000	Լոգարիս	3500
Գարիբաս	2500	Ճիւնս	2300	Նարէնս	4000
Դամիս	2100	Թէլաս	2000	Նանգիսակ	8200
Լարդ	2000	Թրիրիս	4200	Սարիթ	2000
օմիս	2700	Թամիս	2200	Սիրվիս	2000
Էմբակ	5000	Լէս	2000	Սորէնտս	4300
Դրիս	2000	Կրանիս	4500	Թ. Ուիլսրդ	3000
Գոլդրատս	3400	Լիմիս	3000	Թուրբս	1200
Տիդ	2300	Մարս	4500	Թուրիս	2800
Տամինս	2500	Մարէնկ	4300	Թորրիս	900
Տուրբ	4800	Մարգէլլ	6500	Ուրպինս	5000
Տրարբ	2100	Մէկս	2000	Վալրնուրնս	5000
Էրանմանս	2600	Մարբրնս	3100	Լեամ	3600
Էլսոդրատս	3000	Դիլ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրդ	3200	Օրլանս	3000	Տիֆայրնս	200
Տրաթ	2600	Օմիլլս	5000	Ճրմգ	200
Ֆարբան	800	Ադրանս	4300	Զէրբ	140
Ֆիտս	700	Ադրդ	2000	Թոքթիթ	120
Լէմիբրդն Մոնարդ					8000
Բերմիրդն Մոնարդ					8000
Լարդիրդն Մոնարդ					8100

Ուղեւորներու համար ամեն դէպրու-Ռիւն կ'ընդունուի

Դիմել առ Ֆ. Հիլլ եւ Ուիսն
Գործակալք
Թիւ 17-18, Ֆիւշիւք Միւլէք
7 խան, Գալաթիա

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ